

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิต
คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญาานิพนธ์
ของ
สุนธา ทองบริสุทธิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
สิงหาคม 2553

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิต
คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปฏิญานิพนธ์
ของ
สุคนธา ทองบริสุทธิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
สิงหาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิต
คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ
ของ
สุนธา ทองบริสุทธิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
สิงหาคม 2553

สุคนธา ทองบริสุทธิ์. (2553). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. ปรินทูนีพจน์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
อาจารย์ ดร.จากรุวรรณ สกุลกู , อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน 4 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2552 รวมจำนวนนิสิตทั้งสิ้น 402 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 53 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลของการวิจัย พบว่า

1. นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้านและโดยรวมมากที่สุด
2. นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชายและหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน
3. นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาอยู่ในระดับต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในระดับต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านความสามารถในการสอน และด้านคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง
4. นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านบุคลิกภาพ และด้านการให้คำปรึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

Desired Characteristic of Veterinary Instructors as Perceived
by Students at Chulalongkorn University

AN ABSTRACT

BY

SUKHONTHA THONGBORISUT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University

August 2010

Sukhontha Thongborisut. (2010). *Desired Characteristic of Veterinary Instructors as Perceived by Students at Chulalongkorn University*. Master Thesis M.Ed. (Higher Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Jaruwat Skulkhu, Dr. Suwaporn Tungsomworapongs.

The purpose of this research aimed at studying and comparing desired characteristic of Veterinary instructors as perceived by students at Chulalongkorn University, in four aspects : teaching capability, personality, virtue and ethics , and counseling , classified by gender , academic level , and academic achievement.

The sample used in this study included 402 students from academic level 1-6 who registered for classes at faculty of Veterinary Science , Chulalongkorn University during academic year 2009. The instrument used for collecting data was a five-point Likert-type rating scale questionnaires of 53 items. The statistical procedures used in analyzing data were mean , standard deviation , t-test and one way analysis of variance. The results showed that :

1. The desired characteristic of Veterinary instructors at Chulalongkorn University as perceived by students on the overall and on each aspect were at the highest level.
2. There was no difference found between male and female students on their perception about the desired characteristic of Veterinary instructor.
3. Students from different academic level did not differ on the overall perception , but differed significantly on the aspects of teaching and virtue and ethics.
4. Students with different academic achievement differed significantly on overall and on the aspects of personality and counseling

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิต

คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ของ

สุคนธา ทองบริสุทธิ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ สกุลกู)

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา วัฒนาณรงค์)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์)

(อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ สกุลกู)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ น.สพ.ดร.คณิตศักดิ์ อรวีระกุล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ประสบความสำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จากท่านอาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคุ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุพรรณ ตั้งสมวรวงษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำวิจัยและ ตระหนักถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยในการพัฒนาให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น และท่านทั้งสองยังเป็น อาจารย์ที่ทุ่มเทในการให้ความรู้ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ น.สพ.ดร.คณิตต์ อรวีระกุล รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ และ อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิสุข ที่สละเวลาอันมีค่าของท่านได้ให้ คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และทรงคุณค่า ในฐานะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ณรงค์ฤทธิ์ อัครเรืองพิภพ และนายกฤตพัฒน์ อัคคภูริวงศ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูป ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาตอบ แบบสอบถามด้วยความเต็มใจเป็นอย่างดียิ่ง ทำให้วิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาการอุดมศึกษาทุกท่าน ที่เป็นผู้ประสิทธิ ประสาทความรู้ และพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ นิสิตปริญญาโท สาขาการอุดมศึกษา ภาคพิเศษ รุ่น 13 ที่ไม่สามารถกล่าวนามได้หมด ที่ได้ให้กำลังใจที่ดีเสมอมา

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และพี่น้อง ที่เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งใน การทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ คุณค่าของปริญญานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา อาจารย์ และบุคคลที่เคารพรักทุกท่าน

สุคนธา ทองบริสุทธิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดีในสถาบันอุดมศึกษา.....	7
คุณลักษณะด้านความสามารถในการสอน.....	19
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ.....	30
คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม.....	34
คุณลักษณะด้านการให้คำปรึกษา.....	37
การจัดการศึกษาของคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
ลักษณะของเครื่องมือ.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	60
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	60
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สรุปผลการวิจัย.....	61
การอภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	68
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	68
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	69
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	79
ภาคผนวก ก.....	80
ภาคผนวก ข.....	84
ภาคผนวก ค.....	86
ภาคผนวก ง.....	92
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	95

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปี.....	41
2 จำนวนและร้อยละของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนก ตามตัวแปรที่ศึกษา.....	47
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาจารย์ ในแต่ละด้านและโดยรวม.....	48
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาจารย์ ด้านความสามารถในการสอน เป็นรายชื่อ.....	48
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาจารย์ ด้านบุคลิกภาพ เป็นรายชื่อ.....	50
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาจารย์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นรายชื่อ.....	51
7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาจารย์ ด้านการให้คำปรึกษา เป็นรายชื่อ.....	52
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาจารย์ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ.....	54
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาจารย์ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	54
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาจารย์ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	55

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ.....	56
12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	56
13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	57
14 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่.....	58
15 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ด้านบุคลิกภาพ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่.....	58
16 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ด้านการให้คำปรึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่.....	59

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สถาบันอุดมศึกษามีภาระหน้าที่หลักในการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งสติปัญญา อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ เพื่อให้สามารถออกไปพัฒนา สังคมและประเทศชาติ ดังนั้นการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมสมบูรณ์ดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษา จึงต้องมีความพร้อมในปัจจัยต่างๆ หลายประการ เช่น การมีบุคลากรอาจารย์ ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้เป็น อย่างดี และการมีปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ดีเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น ดังที่ (สำเนาวิ ขจรศิลป์. 2533: 1) ได้กล่าวไว้ว่า การผลิตบัณฑิตเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคล ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรมและจริยธรรม จึงจำเป็นต้องใช้คน พัฒนาคนเพื่อให้เป็นคนดีมีคุณภาพหรือเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจึง เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการผลิตบัณฑิต โดยเป็นผู้ที่สอนทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และช่วย พัฒนาบุคลิกภาพด้านอื่นๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรีได้ กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ โดยเน้นวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการผลิตครูเพื่อให้ ได้ครูที่เก่ง ดี มีประสิทธิภาพ และมีครูในปริมาณและคุณภาพที่เพียงพอ รวมทั้งสร้างขวัญและ กำลังใจและความภาคภูมิใจในอาชีพครู การศึกษาจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงถือเป็นรากฐานที่สำคัญมากที่จะช่วยให้คนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพ เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีความสุข คุณภาพของคนนับเป็นสิ่ง สำคัญที่สุด และผู้ที่มีหน้าที่พัฒนาคนให้เกิดศักยภาพสูงสุดได้ก็คือ ครู อาจารย์ บทบาทของครู จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้จัดประสบการณ์และบรรยากาศในการเรียนรู้เสนอสาระที่ ทำท่าย การวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมแก่ผู้เรียน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540: 10) การพัฒนาการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบ ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ครู เพราะครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาให้สำเร็จตาม จุดมุ่งหมายอย่างมีคุณภาพ ดังที่ นฤมล ชันสัมฤทธิ์. (2542: 2) กล่าวว่าการศึกษาสถาบันอุดมศึกษา มุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีความเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ มีความสามารถในวิชาชีพชั้นสูง เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะออกไปช่วยพัฒนาประเทศให้ ก้าวหน้าต่อไปได้นั้นมาจากอาจารย์ผู้สอนเป็นสำคัญ เพราะเป็นผู้จัดประสบการณ์ที่มีคุณค่า ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามเป้าหมายของการอุดมศึกษาที่มุ่งผลิตกำลังคนในสาขาวิชาต่างๆ

ให้สอดคล้องสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับพิมพ์อ สดเอี่ยม. (2540: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนประการหนึ่งที่นอกเหนือจากความสนใจและความตั้งใจของผู้เรียน คือ การมีคณาจารย์ที่ทรงคุณวุฒิ และมีคุณภาพอันถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการอุดมศึกษา ดังนั้นอาจารย์ที่มีคุณภาพจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างคุณภาพให้แก่ผู้เรียน

สำหรับการจัดการศึกษาของคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาที่เน้นให้นิสิตเป็นศูนย์กลางโดยเพิ่มพูนศักยภาพการเรียนรู้เชิงบูรณาการ รวมทั้งทักษะด้านต่างๆ การใช้เหตุผลและความคิดเชิงวิพากษ์ ตลอดจนคุณธรรม และจรรยาบรรณของวิชาชีพสัตวแพทยศาสตร์ เพื่อให้สัตวแพทยศาสตรบัณฑิตเป็นผู้รอบรู้ มีคุณธรรม ชี้นำสังคม โดยการจัดการศึกษาดังกล่าวให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายอย่างมีคุณภาพ ต้องอาศัยครูผู้สอนซึ่งต้องทำหน้าที่หลักทั้งทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ โดยต้องมีองค์ประกอบคุณลักษณะที่เพียบพร้อมในด้านความรู้ใน ฐานะผู้สอนที่มีคุณภาพ มีความสามารถ และทักษะในด้านการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และบุคลิกภาพให้สมกับความเป็นครู จากจุดมุ่งหมายดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนในหลายรูปแบบของคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น การบรรยายปฏิบัติการ สาธิต ฝึกคลินิกปฏิบัติทั้งในโรงพยาบาลสัตว์และในภาคสนาม ทำให้อาจารย์ต้องพิจารณาในเรื่องคุณภาพของผู้สอน จากการสัมภาษณ์ อดีตรองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ณิศักดิ์ อรวีระกุล. 2551. สัมภาษณ์) พบปัญหาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านความสามารถในการสอน ด้วยสภาพการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเฉพาะการเรียนการสอนด้านคลินิก ซึ่งต้องมีการฝึกปฏิบัติงานนอกสถานที่ ทำให้อาจารย์ผู้สอนต้องใช้เวลาในการเดินทางไปยังฟาร์ม หรือสถานที่ฝึกงานต่างๆ เป็นผลทำให้อาจารย์ไม่สามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ รวมทั้งนิสิตก็ขาดแรงจูงใจและความกระตือรือร้นในการเรียน อาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เกิดความน่าสนใจ ส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติรวมทั้งทักษะด้านต่างๆ ด้วยตนเองได้

2. ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ระบบการคัดเลือกอาจารย์ของคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เน้นด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการเป็นหลัก มีข้อจำกัดในการประเมินด้านบุคลิกภาพอาจารย์ที่มีบุคลิกภาพที่ดีจะเป็นส่วนจูงใจที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเรียนเพิ่มขึ้น

3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ในปัจจุบันการถ่ายทอดคุณธรรมและจริยธรรมในชั้นเรียนของอาจารย์ในคณะสัตวแพทยศาสตร์ ยังไม่ได้รับการเอาใจใส่อย่างจริงจัง แต่คณะฯ จะให้ความสำคัญกับภาระงานสอน และผลงานวิจัยของอาจารย์เป็นส่วนใหญ่ การที่อาจารย์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการแล้ว อาจารย์ยังต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้อาจารย์ใช้ความรู้ที่มีอยู่ไปในทางที่สร้างสรรค์ และสามารถนำไปเป็นบทบาทตัวอย่าง (role model) กับนิสิตเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในชั้นเรียนได้

4. ด้านการให้คำปรึกษา พบว่า คณะสัตวแพทยศาสตร์ได้กำหนดขอบเขตภาระงานชั้นต่ำของอาจารย์ประจำของคณะฯ ไว้ แต่อาจารย์ส่วนใหญ่ในคณะฯ อาจจะมีภาระงานสอนและงานวิจัยมากทำให้ไม่มีเวลาในการให้คำปรึกษา แนะนำ และดูแลนิสิตที่อยู่ในความรับผิดชอบของอาจารย์แต่ละคนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตนิสิตของคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความสนใจศึกษาความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมให้อาจารย์ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่นิสิต และเป็นแนวทางในการคัดเลือกบุคลากรที่เป็นอาจารย์ และนำผลการวิจัยเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรมพัฒนา และปรับปรุงคุณลักษณะของอาจารย์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารของคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นำไปปรับใช้สำหรับการพิจารณาคัดเลือกอาจารย์ที่มีความเหมาะสมที่จะสอน พัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้ตรงกับความต้องการของนิสิต และเป็นข้อมูลหรือข้อเสนอแนะให้อาจารย์ได้ปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมตรงกับความต้องการของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามบทบาทและหน้าที่ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยกำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 824 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1 เพศ แบ่งเป็น
 - 1.1.1 เพศชาย
 - 1.1.2 เพศหญิง
- 1.2 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น
 - 1.2.1 ระดับพรีคลินิก
 - 1.2.2 ระดับคลินิก
- 1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น
 - 1.3.1 สูง
 - 1.3.2 ปานกลาง
 - 1.3.3 ต่ำ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ หมายถึง เครื่องชี้หรือสิ่งที่แสดงคุณลักษณะของอาจารย์ที่พึงจะมี ในการวิจัยนี้ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ พฤติกรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิต มีจรรยาบรรณของความเป็นครูใน 4 ด้าน คือ ทางด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษาที่นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิจารณาแล้วแสดงความคิดเห็นว่าเหมาะสมและเป็นที่ต้องการหรือปรารถนาของนิสิต

1.1. คุณลักษณะด้านความสามารถในการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้การ ดำเนินการสอนของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นไปอย่าง เหมาะสมกับบทบาทของผู้สอนที่ดี ได้แก่ เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน มีการชี้แจงแผนการเรียน รายวิชา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ เนื้อหาวิชาได้เหมาะสม มีการนำประสบการณ์ต่างๆ มาใช้ประกอบการสอน มีการใช้สื่อในการ สอน มีทักษะในการสื่อสาร ส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้ และปฏิบัติงานด้วยตนเอง และมีการวัดและ ประเมินผลภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

1.2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางกาย วาจา ใจ ของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ การวางตัว การแต่งกาย ความเป็นกันเองกับนิสิต มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีอารมณ์ขัน มีความกระตือรือร้น ดูแลเอาใจใส่นิสิต และสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ช่วยเหลือ งาน และร่วมมือในการอบรมสั่งสอนนิสิตกับเพื่อนอาจารย์ได้

1.3. คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การปฏิบัติตนในทางที่ดี เหมาะสมกับการเป็นอาจารย์ ได้แก่ มีความยุติธรรมกับนิสิต มีความรับผิดชอบ มีความขยัน มีวินัยในตนเอง มีความรักความศรัทธาในอาชีพครู รับฟังความคิดของผู้อื่น มีความประพฤติดี มีความซื่อสัตย์ กล่าวตักเตือนนิสิตที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม ไม่ลงโทษนิสิตเกินกว่าเหตุ ไม่ใช้เวลาในการสอนไปทำกิจกรรมอื่น และไม่นำผลงานของคนอื่นมาเป็นผลงานของตนเอง

1.4 คุณลักษณะด้านการให้คำปรึกษา หมายถึง พฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างอาจารย์กับนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ เกี่ยวกับการให้ข้อมูลและคำปรึกษาแก่นิสิต เกี่ยวกับการวางแผนการเรียน วิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพ การให้คำปรึกษาปัญหาต่างๆ ทั้งด้าน วิชาการ ส่วนตัว และสังคม การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต การ ลงทะเบียน ปัญหาด้านอาชีพ มีการติดตามผลนิสิตหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว มีหลักจิตวิทยา ในการให้คำปรึกษา รวมทั้งจัดทำข้อมูลทั่วไป และเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสิต และ กำหนดเวลาให้นิสิตเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ

2. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นไปในทางชอบ หรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งอาจจะเป็นไปในทางลบหรือทางบวก ในที่นี้หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดของนิสิตที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่พึงประสงค์คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2552

4. ระดับการศึกษา หมายถึง ชั้นปีของนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2552 แบ่งเป็น

4.1 ระดับพลีคลินิก หมายถึง นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3

4.2 ระดับคลินิก หมายถึง นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนิสิตโดยวัดได้จาก คะแนนเฉลี่ยสะสม แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตระหว่าง

2.51-2.99

5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตต่ำกว่า

2.51 ลงมา

สมมติฐานของการวิจัย

1. นิสิตชายและนิสิตหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

2. นิสิตที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

3. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางในการประกอบการศึกษา โดยจำแนกตามสาระสำคัญดังนี้ แนวคิดเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูที่ดีในสถาบันอุดมศึกษา คุณลักษณะด้านการสอน คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม คุณลักษณะด้านการให้คำปรึกษา และการจัดการศึกษา ของคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดีในสถาบันอุดมศึกษา

งานครูเป็นงานที่ยาก เพราะครูทำงานสร้างคนซึ่งมีความยุ่งยากสลับซับซ้อน งานของครู จะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่ ต้องการ ครูจะต้องทำให้ศิษย์รู้จักคิดและตัดสินใจได้อย่างฉลาด ครูจะต้องแนะแนวทางให้ศิษย์ได้มี โอกาสเพิ่มพูนประสิทธิภาพของชีวิตความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์กับครูในรูปแบบของการสอนนั้น เป็นศิลปะที่ยากที่จะวิเคราะห์ได้ ดังนั้นครูจึงต้องผ่านการพัฒนาฝึกอบรมในคุณลักษณะที่ดี มีนักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาและนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดีใน สถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

คุณธรรมของครูตามหลักพุทธศาสนา หรือ ครุฐานิยม ซึ่งเป็นธรรมสำหรับครู ยึดถือ ปฏิบัติเพื่อสร้างศรัทธาและยึดมั่นในความดี มีอยู่ 7 ประการ คือ (สุจริต เพียรชอบ. 2540: 18)

1. ปิโย คือ การทำตัวให้เป็นที่รักแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป
2. ครุ คือ การเป็นบุคคลที่มีความหนักแน่น มีจิตใจมั่นคง มีความรู้และน่าเคารพ
3. ภวานิโย คือ การเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีความประพฤติอันดีงาม
4. วตฺตา จ คือ เป็นผู้มีความมานะในการตักเตือนสั่งสอน โดยไม่เกรงกลัวว่าจะเกลียดหรือ โกรธ มีความเฉลียวฉลาดในการใช้คำพูด
5. วจนฺทฺขโม คือ เป็นผู้มีความอดทนต่อถ้อยคำ โดยมีเจตนาดีเป็นที่ตั้ง
6. คมฺภีรฺญ กถํ กตฺตา คือ การรู้จักสอนจากง่ายไปหายากหรือความลึกซึ่งโดยลำดับ
7. โน จฺภูฏา เณ นิโย ชเย คือ การรู้จักแนะนำในทางที่ถูกที่ควร ไม่แนะนำนอกสู

นอกทาง

ยุทธนา อักขิโสภา (2531: 28) ได้สรุปคุณลักษณะที่ดีของครูโดยทั่วไปเพิ่มเติมว่าควรจะเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีบุคลิกภาพดี มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ เป็นผู้เสียสละและมีมนุษยสัมพันธ์ดี นอกจากนี้ (สุมน อมรวิวัฒน์. 2536: 20) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของอาจารย์ในสังคมยุคใหม่ว่า อาจารย์คือผู้สร้างบรรยากาศทางวิชาการ เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถคิดค้นแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ตลอดจนเป็นตัวอย่างของคนที่มีคุณธรรมและมีปัญญา นอกจากนี้ คุณลักษณะของความเป็นครูคือ ต้องมีความเป็นกัลยาณมิตรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและศิษย์ ส่วน (สุรชาติ สังข์รุ่ง. 2537: 53-54) ได้วิเคราะห์คุณลักษณะครูที่ดีเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านส่วนตัว คือ มีบุคลิกภาพดี กริยาวาจาสุภาพ แต่งกายสะอาด มีอารมณ์มั่นคง มองโลกในแง่ดี มีความกระตือรือร้น ความเป็นมิตรกับผู้เรียน ผู้บริหาร เพื่อนครู และผู้ปกครองได้ดี มีความสามารถปรับตัวเข้ากับผู้เรียน อดทนอดกลั้นต่องานที่มีความยากลำบาก เป็นคนกล้ามีความเป็นตัวของตัวเอง มีลักษณะเป็นผู้นำ มีเหตุผล ให้ความร่วมมือ มีสุขภาพดี รู้จักกาลเทศะ น่ารัก น่าเคารพ

2. คุณลักษณะด้านวิชาการ คือ มีสติปัญญาดี มีความรู้ในวิชาที่สอนดี มีความรู้ในวิชาสามัญมีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ และหมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เป็นนิจ ชอบอ่านหนังสือ ทำงานอย่างเป็นระบบ

3. คุณลักษณะทางด้านวิชาชีพ คือ มีความรัก ความศรัทธาและความผูกพันต่อวิชาชีพ มีความรักความเมตตาผู้เรียน รับผิดชอบต่อหน้าที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือ มีความรับผิดชอบตั้งใจ มีความสุขกับการสอน มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถอธิบายและตอบคำถามได้อย่างชัดเจน มีวัฒนธรรมและเป็นผู้นำทางด้านวัฒนธรรมชุมชน ชยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน รู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ มีระเบียบวินัย เคารพกติกา สามารถทำงานอย่างเป็นอิสระ มีความยุติธรรมและปราศจากความลำเอียง

4. คุณลักษณะด้านสมรรถนะและประสิทธิภาพในการสอน คือ สอนดี สอนเข้าใจแจ่มแจ้ง ใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน รู้จักปรับปรุงเทคนิคการสอน แสวงหาแนวทางใหม่ๆ ในการเรียนการสอน บันทึกการสอน ใช้สื่อการเรียนการสอน และรู้จักดัดแปลงวัสดุอุปกรณ์เหลือใช้มาเป็นสื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ประเมินผล การเรียนตามวัตถุประสงค์และใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการเรียนการสอน มีความสามารถในการจัดชั้นเรียนและบรรยากาศของชั้นเรียน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้และความคิดเสมอ จัดทำแผนการสอน

เฮสซงและวีคส์ (สุวรรณ งามยิ่ง. 2547: 27-28 ; อ้างอิงจาก Hessong and Weeks.1987: 452-457) ได้สรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดีไว้ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรอบรู้ (being knowledgeable) มีความรู้ ความเข้าใจในวิชาการต่างๆ ซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนมาเป็นอย่างดี มีความแม่นยำในวิชาที่สอนตลอดจนวิชาการอื่นๆ ตามสมควร
2. เป็นผู้มีความอารมณ์ขัน (being humorous) คือ เป็นผู้ที่สามารถสอดแทรกอารมณ์ขัน หรือทำให้การสอนสนุกสนาน
3. เป็นผู้มีความยืดหยุ่นผ่อนปรน (being flexible) การมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนสภาพการณ์ให้เหมาะสมกับการสอนได้ ครูจำเป็นต้องรู้จักยืดหยุ่นในการอบรมสั่งสอน สามารถปรับเปลี่ยนแผนการเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ดี
4. เป็นผู้มีความตั้งใจทำงานให้ถึงขีดสุด (being upbeat) เป็นผู้ที่ยินดีในภารกิจทางการสอน จะไม่มองว่าการสอนเป็นเพียงภารกิจที่ต้องรับผิดชอบเท่านั้น แต่จะยินดีเมื่อได้สอน หรืออุทิศเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่
5. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ (being honest) ความซื่อสัตย์จริงใจเป็นสิ่งที่ทำให้ศิษย์เกิดความเชื่อถือไว้วางใจ และมั่นใจที่จะปฏิบัติตามหรือกระทำตามคำสั่งสอนของครู
6. เป็นผู้มีความชัดเจน (being clear and concise) สามารถทำให้ผู้ที่สัมพันธ์ด้วยเข้าใจได้รวบรัดชัดเจน เป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสารทั้งการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน นอกจากนี้การปฏิบัติหน้าที่การงานใดๆ ก็ต้องปฏิบัติด้วยความชัดเจนโปร่งใส ถูกต้องตามหลักการและระเบียบแบบแผนของราชการ
7. เป็นคนเปิดเผย (being open) คือ เป็นคนที่ไม่ทำตัวลึกลับ เจ้าเล่ห์ หน้าไหว้หลังหลอกแต่เต็มใจเปิดเผยให้คนอื่นรับรู้ และรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเข้าใจ
8. เป็นผู้มีความอดทน (being patient) เป็นผู้มีความเพียรพยายามหรือขยันขันแข็งสำหรับครูต้องมีคุณสมบัติข้อนี้เป็นพิเศษ เพราะนอกจากจะอดทนในเรื่องอื่นๆ แล้วยังต้องอดทนต่อพฤติกรรมต่างๆ ของศิษย์อีกด้วย
9. เป็นแบบอย่างที่ดี (being a role model) ครูเป็นบุคคลที่ต้องกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์และสังคม ศิษย์ต้องมีแบบอย่างที่ดีต้องตั้งงามเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตน
10. เป็นผู้สามารถประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้ (being able to related theory to practice) การนำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนไปใช้ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น บางครั้งสภาพความเป็นจริงไม่เหมือนกับทฤษฎีที่เรียนมา ครูต้องสามารถประยุกต์ทฤษฎีไปใช้ได้อย่างเหมาะสม
11. เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง (being self confident) การกล้าตัดสินใจโดยสามารถเลือกวิถีทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาต่างๆ หรือวิถีทางที่ดีที่สุดในการกระทำต่างๆ ครูต้องสามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง โดยการสั่งสมประสบการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการสอนให้มากที่สุด ครูต้องเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนสอนด้วย

12. เป็นผู้มีความสามารถในการศิลปะวิทยาการหลายๆ ด้าน (being diversified) ครูที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีความรู้และความสามารถในการอื่นๆ ด้วยความรู้ลึกพิเศษเป็นความสามารถเฉพาะตัวที่จะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูอาจจะต้องใช้เพื่อช่วยในหน้าที่ครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

13. เป็นผู้แต่งกายเหมาะสมและมีสุขอนามัยส่วนบุคคลดี (being well groomed and having personal hygiene) ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและสะอาดอยู่เสมอ สวมใส่เสื้อผ้าถูกกาลเทศะเหมาะสมกับความเป็นครูหรือแต่งกายตามรูปแบบที่ทางสถานศึกษากำหนด นอกจากนี้สุขอนามัยส่วนบุคคลของครูก็เป็นสิ่งสำคัญ ทั้งสุขภาพร่างกายและจิตใจ สุขภาพของครูจึงมีผลให้การสอนประสบความสำเร็จด้วยดี

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และการวิเคราะห์สาระสำคัญ พบว่า คุณลักษณะของครูที่ดี ควรเป็นดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542: 55-57)

1. มีความรู้ความเข้าใจว่า “การศึกษา” เป็น “กระบวนการเรียนรู้” เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โครงการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้เกิดการจิตสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. มีความรู้ความเข้าใจว่า “มาตรฐานการศึกษา” คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบและการประกันคุณภาพ

3. มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. มีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนัก และมีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีสิ่งต่อไปนี้

4.1 จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4.2 รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ

4.3 เคารพกฎหมาย มีความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

4.4 มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

4.5 รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ

4.6 ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ

4.7 ส่งเสริมและมีส่วนร่วมด้านกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.8 อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 4.9 มีความสามารถในการประกอบอาชีพสุจริต รู้จักพึ่งตนเอง
- 4.10 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม
5. มีความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
6. มีความรู้ความเข้าใจในการจัดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งผู้ด้อยโอกาส โดยให้มีโอกาสและคุณภาพทัดเทียมกัน
7. มีความรู้ ความคิด และตระหนักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
8. มีความรู้ ความคิด ตระหนัก และสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ ทั้งความรู้ ความคิด คุณธรรม และบูรณาการในเรื่องต่อไปนี้
- 8.1 ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรอบรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 8.2 ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ในเรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน
- 8.3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์
- 8.4 ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
- 8.5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
9. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครู ควรมีความสามารถ ดังนี้
- 9.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 9.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหา
- 9.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 9.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- 9.5 สามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสามารถใช้การวิจัยโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
- 9.6 สามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่

9.7 สามารถประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมมือพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

10. มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนัก และสามารถประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่กันไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

11. มีความสามารถในการจัดทำสาระหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสาระหลักสูตรให้มีทั้งวิชาการ วิชาชีพ เพื่อมุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

12. มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ชุมชนได้

13. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพทั้งภายนอกและภายใน สามารถดำเนินการตามแนวทางการประกันคุณภาพ ยอมรับการตรวจสอบ การรายงาน การให้ข้อมูลในการตรวจสอบ มีความรับผิดชอบต่อ รับสภาพเพื่อการแก้ไขปรับปรุง

14. มีความสามารถใช้ ผลิต พัฒนา ดูแลรักษาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา

15. สามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

นอกจากนี้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูสภา พ.ศ. 2533 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2533) ได้กำหนดคุณลักษณะและพฤติกรรมของครูตามจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู ว่าคุณลักษณะที่ครูพึงปรารถนา คือ ยุติธรรมในการตัดสินผลการเรียน ยุติธรรมในการตัดสินปัญหา มีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ มีความพยายามในการสอน ตั้งใจในการสอน สามารถควบคุมอารมณ์ อดทนเมื่อเกิดอุปสรรคในการสอน ใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนให้คุ้มค่า ศรัทธาในอาชีพครู มีมนุษยสัมพันธ์ บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและมีความสามัคคี

เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา พ.ศ. 2537 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2538: 1-25) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูไว้ทั้งหมด 11 มาตรฐานด้วยกัน คือ

1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
3. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
9. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
10. ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

อมร โสภณวิเศษฐวงศ์ (2538: 13-37) ได้วิจัยเกี่ยวกับลักษณะครูที่ดี พบว่าคุณลักษณะของครูดีตามคำสอนในพระพุทธศาสนา ของสมเด็จพระบรมครูมี 14 วิธี คือ มีความพร้อมที่จะสอน สอนด้วยการทำให้ดูเป็นตัวอย่างสอนโดยมีจุดมุ่งหมาย สอนโดยคำนึงถึงความพร้อมของผู้ฟัง สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สอนโดยใช้สื่อภาษาที่เข้าใจง่ายที่สุด สอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้ สอนจากง่ายไปหายาก สอนตามความเข้าใจของผู้ฟัง สอนโดยวิธีซักถาม สอนให้ผู้ฟังลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สอนโดยใช้อุปกรณ์การสอน และสอนให้ผู้ฟังใช้ปัญญาพิจารณาเหตุผลด้วยตนเอง

นอกจากนี้คุรุสภาได้กำหนดคุณลักษณะของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2538: 63-71) ไว้ดังนี้

หมวดที่ 1 รอบรู้ สอนดี ประกอบด้วยคุณลักษณะ คือ ด้านความรู้และความสามารถในวิชาชีพ ด้านสนับสนุนการเรียนการสอน และด้านรอบรู้สถานการณ์บ้านเมืองและความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

หมวดที่ 2 มีคุณธรรม จรรยาบรรณ ประกอบด้วยคุณลักษณะ คือ มีความเมตตา กรุณา มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความขยัน มีความอดทน มีความประหยัด มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู และมีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต

หมวดที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนา ประกอบด้วยคุณลักษณะ คือ การพัฒนาตนเอง และการพัฒนาชุมชน

ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 มี 9 ข้อ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539: 1)

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ

6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ
7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์
9. ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

นอกจากนี้จรรยาบรรณของอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553: ออนไลน์). ว่าด้วยมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันแสวงหาความรู้ สร้างสรรค์ จรรโลง ถ่ายทอดเทคโนโลยีและประยุกต์วิชาการตลอดจนการบำเพ็ญบัตินิตเพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษย์และสังคม แต่ความรู้และบัตินิตที่ปราศจากคุณธรรมกำกับย่อมไม่เป็นที่พึงประสงค์เพราะขาดความดีงาม และเป็นเหตุแห่งทุกข์โทษทั้งปวง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีพันธานเพื่อสร้างสมและส่งเสริมจรรยาบรรณ จึงเห็นสมควรประกาศจรรยาบรรณของอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและแนวปฏิบัติดังนี้

1. อาจารย์พึงอุทิศเวลาและเสียสละให้กับงานสอนด้วยความรับผิดชอบ
 - 1.1 ให้เวลาแก่นิสิตอย่างเต็มที่
 - 1.2 ให้เกียรติและปฏิบัติต่อศิษย์อย่างวิญญูชน
 - 1.3 มีจิตใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของศิษย์และผู้ร่วมงาน
 - 1.4 ปฏิบัติต่อศิษย์แบบกัลยาณมิตร
 - 1.5 ให้ความยุติธรรมและเสมอภาคแก่ศิษย์
 - 1.6 จัดเตรียมการสอน จัดทำประมวลรายวิชา เข้าสอนและตรวจงานส่งคืนตามกำหนด
2. อาจารย์พึงสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
 - 2.1 จัดการสอนเพื่อพัฒนาศิษย์อย่างมุ่งมั่นและตั้งใจ วางแผนและเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ
 - 2.2 พัฒนาเทคนิควิชาการสอนแปลกใหม่ แล้วนำมาใช้ในการเรียนการสอน
 - 2.3 มีความรับผิดชอบและปฏิบัติงานเต็มที่ ไม่ทิ้งงานกลางคัน
 - 2.4 สอนศิษย์โดยไม่ปิดบัง
 - 2.5 สอนศิษย์โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง
3. อาจารย์พึงช่วยเหลือและปฏิบัติต่อศิษย์อย่างเป็นธรรม
 - 3.1 ส่งเสริมให้อาจารย์มีความรับผิดชอบต่อเกื้อกูลต่อศิษย์ รักษาความลับของศิษย์
 - 3.2 สร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นมิตรเป็นที่พึ่งพาและไว้วางใจของศิษย์แต่ละคนและทุกคน

3.3 ตอบสนองข้อเสนอของศิษย์และการกระทำของศิษย์ในทางสร้างสรรค์ตามสภาพปัญหาความต้องการและศักยภาพของศิษย์แต่ละคนและทุกคน

3.4 เสนอแนะแนวทางพัฒนาศิษย์แต่ละคนและทุกคน ตามความถนัด ความสนใจ และศักยภาพของศิษย์

3.5 รักและเมตตาศิษย์ โดยให้อาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

3.6 ละเว้นการกระทำที่ทำให้ศิษย์เกิดความกระทบกระเทือนต่อจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของศิษย์

3.7 ละเว้นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและร่างกายของศิษย์

3.8 ละเว้นการกระทำที่สกัดกั้นการพัฒนาการทางสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคมของศิษย์

4. อาจารย์พึงเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์

4.1 พึงปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีสอดคล้องกับคำสอนของตนและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม

4.2 ส่งเสริมและผดุงเกียรติแห่งความเป็นอาจารย์

4.3 ส่งเสริมความก้าวหน้าซึ่งกันและกันด้วยเหตุผล และไม่เล่นพรรคเล่นพวก

4.4 ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่อาจารย์

4.5 พุดจาสุภาพและสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ศิษย์และสังคม

4.6 พึงปฏิบัติตนให้เป็นที่เชื่อถือของคนทั่วไป

5. อาจารย์พึงหมั่นศึกษาค้นคว้าติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของตนให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ

5.1 มุ่งมั่นในการพัฒนาศาสตร์ของตนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

5.2 ใฝ่รู้อยู่เสมอ ติดตามความรู้ใหม่ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต

5.3 ใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่เสมอ

6. อาจารย์พึงเป็นนักวิจัยที่มีจรรยาบรรณนักวิจัยของสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

6.1 ซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ

6.2 ตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัยตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยและต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด

6.3 มีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำการวิจัย

6.4 มีความรับผิดชอบต่องานที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต

6.5 ต้องเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นอย่างไรในการวิจัย

- 6.6 ต้องมีอิสระทางความคิดโดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย
 - 6.7 พึ่งนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ระบุ
 - 6.8 พึ่งเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น
 - 6.9 พึ่งรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ
7. อาจารย์พึงสร้างและส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ และมีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัยโดยส่วนรวม
- 7.1 ส่งเสริมและสร้างความสามัคคีในกลุ่มอาจารย์และนิสิต
 - 7.2 เข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ในหมู่นักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
 - 7.3 รักษาชื่อเสียงและประโยชน์ของมหาวิทยาลัย
 - 7.4 ไม่พึงใช้ชื่อและทรัพยากรของมหาวิทยาลัยเพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือเพื่อหมู่คณะโดยมิชอบ
 - 7.5 มีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัยโดยส่วนรวม
 - 7.6 เสียสละเพื่อมหาวิทยาลัยโดยส่วนรวม
 - 7.7 ชี้แนะมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับวิธีพัฒนาปรับปรุงมหาวิทยาลัย
8. อาจารย์พึงปฏิบัติตนด้วยความรับผิดชอบต่อผู้อื่นสังคมและประเทศชาติ
- 8.1 มีความเอาใจใส่ ห่วงใย อาหารและเกื้อกูลต่อผู้อื่น
 - 8.2 เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคม
 - 8.3 ชี้นำและรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถชี้นำผู้ที่อยู่ในศาสตร์อื่นมาช่วยสังคมได้
 - 8.4 รับผิดชอบต่อความเสื่อมและความเจริญของสังคม
 - 8.5 พึ่งรับใช้สังคมด้วยการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการที่ได้มาตรฐาน
 - 8.6 เป็นผู้มั่งคั่งสำนึก ติดตามและเฝ้าระวังสังคมตลอดเวลา
9. อาจารย์ต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรม
- 9.1 ซื่อสัตย์ต่อตนเองและต่อศิษย์ ไม่ลอกเลียนแบบผลงานและทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น
 - 9.2 ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผลงานที่เป็นของผู้อื่นหรือเป็นเจ้าของร่วมกันมาเป็นของตน
 - 9.3 ต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์
 - 9.4 ไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์แก่ตนโดยมิชอบ
 - 9.5 มีความเป็นธรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ได้รับ
 - 9.6 มีความยุติธรรม ไม่มีอคติ

10. อาจารย์พึงปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างกัลยาณมิตร

- 10.1 ยอมรับฟังความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น เปิดใจกว้างเพื่อพัฒนาความรู้ที่ถูกต้อง
- 10.2 ไม่ยกตนข่มท่าน ให้เกียรติ ให้ความนับถือเพื่อนร่วมงานทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการ
- 10.3 ไม่หวงวิชา แลกเปลี่ยนความรู้ในหมู่เพื่อนร่วมงานพร้อมที่จะสอนงานให้เพื่อนร่วมงานรุ่นใหม่
- 10.4 พึงช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นในทางสร้างสรรค์
- 10.5 รักษาและแสวงหามิตรภาพระหว่างผู้ร่วมงานและผู้ร่วมอาชีพ
- 10.6 ยกย่องและนับถือผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมอาชีพทุกระดับ ที่มีความรู้ความสามารถและประพฤติดี

ไรอันส์ (ทวีป อภิสัทธ์. 2539: 131-132 ; อ้างอิงจาก Ryans. 1960 : 82) ได้ศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะของครูแล้วรวบรวมพฤติกรรมที่ดีและไม่ดีไว้ ดังนี้

พฤติกรรมที่ดี

สนใจในตัวผู้เรียนและกิจกรรมของชั้น
 ละเอียดถี่ถ้วน
 ควบคุมตนเองได้
 มีอารมณ์ขัน
 ยอมรับเมื่อตนทำผิด
 ยุติธรรม
 มีความอดทน
 มีความเมตตากรุณา
 มีความสนิทสนมสุภาพอ่อนน้อม
 สนใจปัญหาผู้เรียน
 ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
 เตรีย้มการสอนดี

พฤติกรรมที่ไม่ดี

ไม่สนใจผู้เรียนและกิจกรรมของชั้น
 อารมณ์ไม่ดีอยู่เสมอ
 หงุดหงิดโกรธง่าย
 เกร่งขี้ม
 ไม่ยอมรับความผิดของตนเอง
 เอนเอียง
 อ่อนแอ
 ขาดความเมตตา
 ไม่ให้ความสนิทสนม
 สนใจเฉพาะการเรียนของผู้เรียน
 ใช้ความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่
 ไม่เตรีย้มการสอน

นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 67) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของครูอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาที่มีความแตกต่างจากครูระดับมัธยมศึกษา โดยเสนอเป็นทฤษฎี 9A ดังนี้

1. Attitude คือ ความศรัทธาในวิชาชีพครู จะต้องมีความคิดที่ดี เห็นว่าอาชีพครูมีความสำคัญที่สุดในการสร้างคนของประเทศชาติ ดังนั้น คนเป็นครูต้องให้ความรักความเมตตาซึ่งเป็นรากฐานสำคัญอย่างยิ่งของความเป็นครูและต้องตระหนักว่า อาชีพครูต้องรับผิดชอบชีวิตแต่ละคน ต้องพยายามสร้างคนให้เป็นคนดี ความศรัทธาในวิชาชีพครูตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า ครูที่ดีต้องได้รับการเรียนรู้ ต้องได้รับวิธีการสอน การสอนเป็นศาสตร์ ต้องมีการพัฒนา การอบรมให้เขาเป็นครูที่ดี ครูทุกคนต้องมีศรัทธา มีเกียรติ ต้องเป็นพิมพ์ให้แก่นรุ่นหลังเพื่อให้เด็กทำตามแบบอย่างที่ดี

2. Academic คือ รักวิชาการ ครูต้องรู้ศาสตร์วิชาครูในการถ่ายทอด ครูที่เก่งวิชาการแต่ไม่ประสบความสำเร็จเพราะขาดทักษะการถ่ายทอด ครูต้องมีความรู้สหสาขาวิชา รู้ศาสตร์วิชาการและรู้ศาสตร์ในการถ่ายทอดในการพัฒนาคน ดังนั้นคำว่าวิชาการของครู คือ 1) มีศาสตร์ที่จะสอน 2) มีศาสตร์การสอน 3) มีศาสตร์ในการพัฒนาคน

3. Advise คือ การแนะนำให้คำปรึกษา นักศึกษาทุกคนจะมีอาจารย์ที่ปรึกษา ฉะนั้นครูที่ดีในมหาวิทยาลัยต้องให้คำปรึกษา ครูส่วนใหญ่ทำหน้าที่นี้แต่ไม่ครบถ้วน เพราะว่าจะต้องแนะนำเรื่องอื่นด้วย เช่น แนะนำหลักสูตร การลงทะเบียน การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่เข้าห้องเรียนอย่างเดียว แต่เป็นการใช้ชีวิตในการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วย แนะนำอาชีพในอนาคต เช่น เตรียมตัวอย่างไรในการประกอบอาชีพในอนาคต โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ควรจะได้รับการแนะนำว่า จะหางานอย่างไร ทำตัวอย่างไร ฝึกทักษะทางสังคม มีกิจกรรมร่วมกันของนักศึกษาในความดูแล ถ้าเห็นข้อบกพร่องจะได้ช่วยให้ผู้เรียนแก้ไขและปรับตัวได้ดีขึ้น

4. Assist คือ ให้ความช่วยเหลือ เช่น ช่วยให้เรียนสำเร็จได้เมื่อเกิดข้อบกพร่อง การจัดหาทุน การหาที่พัก ช่วยนิสิตนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จทุกคน

5. Advance คือ การไฝ่ความก้าวหน้า สร้างผลงานใหม่สู่ชุมชน ติดตามความก้าวหน้าในศาสตร์ของตนเอง ติดตามวิชาการตลอดเวลา

6. Achieve คือ การไฝ่สัมฤทธิ์ เวลาจะทำงานครูต้องสร้างเป้าหมายเพื่อนำเด็กไปสู่เป้าหมายที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

7. Associate คือ ทักษะที่เกี่ยวกับผู้อื่น เพื่อมีส่วนร่วมทำงาน ติดต่อกับผู้อื่นได้ ครูต้องฝึกทำงานกับผู้อื่นอย่างมาก เพราะครูมักจะถือว่าตนเองมีอำนาจ มีความเป็นผู้นำ ตัดสินใจความได้ บางครั้งมีนิสัยไม่เชื่อฟังคนอื่น ฉะนั้น เวลาครูพูดบางครั้งครูไม่ฟังคนอื่น ไม่ฟังนักศึกษาว่าเขาคิดอย่างไรต่อการสอนของครูหรือต่อการพัฒนา จึงต้องหัดฟังคนอื่นให้เป็น ฟังนักศึกษาว่าเขามีปัญหาอย่างไรจึงประพฤติปฏิบัติอย่างนั้น นอกจากนี้ ครูบางคนคิดว่าตัวเองมีงานมาก การร่วมกิจกรรมสังสรรค์ไม่เป็นประโยชน์เสียเวลาต่อความก้าวหน้าของตนและเสียรายได้ ดังนั้นครูจะต้องใช้เวลาในการเสียไปให้แก่ผู้อื่นบ้าง

8. Appreciation คือ การชื่นชม ต้องรู้จักชื่นชมคนอื่น มองสิ่งที่ดีของผู้อื่น เช่น บางคนมีมรรยาทดีก็ได้รับการชื่นชม ครูบางคนมีอคติต่อเด็ก เช่น ชื่นชมต่อนักศึกษาบางคน แต่มีอคติต่อบางคน ครูบางคนอยู่ในศาสตร์สาขาหนึ่งแต่ถูกคนในสาขาอื่น เพราะฉะนั้นตรงนี้ต้องลดลง

9. Activity คือ การร่วมกิจกรรม ครูต้องแบ่งเวลาบางส่วนให้แก่กิจกรรมของนิสิตนักศึกษาและผู้อื่น

สรุปคุณลักษณะของครูอาจารย์ที่ดีในสถาบันอุดมศึกษา ต้องมีความรอบรู้ในวิชาชีพของตน ควรจะมีความรู้อย่างเชี่ยวชาญในเรื่องหลักสูตร และเนื้อหาวิชาที่สอน จิตวิทยาการสอน เทคนิคการสอนและการพัฒนาการสอน ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้เข้ากับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำความรู้ที่นำมาสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เพื่อนำมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คุณลักษณะด้านการสอน

ความสามารถด้านการสอนของครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลถึงประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียนนั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ครูจะต้องมีความรู้และมีวิธีการสอนที่หลากหลาย ให้ความสำคัญกับความแตกต่างด้านศักยภาพของผู้เรียน มีเทคนิควิธีสอนที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ได้ เพราะว่าการจะอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาการใดๆ ถ้าครูผู้สอนขาดความรู้ในวิชาการนั้นๆ ก็ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ได้ ดังที่นักวิชาการการศึกษาได้แสดงความคิดเห็นไว้ ดังนี้

ซมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา (2543: 7-9) กล่าวว่า การสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญของผู้ที่มีอาชีพเป็นครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ แม้ว่าการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีการสอน แต่ผลของการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ก็เป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่ง ถ้าการสอนมีการวางแผนและจัดวางระบบอย่างดี ดังนั้นครูจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการออกแบบการสอนอย่างมีระบบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

สาโรช บัวศรี (2524: 30-32) กล่าวถึงแนวคิดใหม่ของอาชีพครูว่า วิชาครูหรืออาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professional) ที่ต้องมีการฝึกหัดเพื่อให้ครูมีคุณลักษณะที่ดี โดยลักษณะต่างๆ จะเกิดจากคำถามว่า ครูควรรู้อะไรได้บ้าง แต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. ครูควรรู้อะไรบ้าง ได้แก่

1.1 วิชาเพื่อความเสรี (liberal education) เป็นวิชาสามัญ

1.2 วิชาเพื่อไว้ใช้สอน (teaching fields) ที่เรียกว่า วิชาเอก และวิชาโท

1.3 วิชาชีพสำหรับครู (professional education) คือ วิชาการศึกษา ได้แก่

1.3.1 ศึกษาศาสตร์ทางสาระ (educational foundations and content)

1.3.2 การศึกษาศาสตร์ทางวิทยวิธี ได้แก่ วิธีการวิจัยทางการศึกษา การวัดผล การศึกษา การวางแผนการศึกษา เป็นต้น

2. ครูควรรู้อะไรบ้าง มีมาตรฐานกว้างๆ 5 ประการ คือ

2.1 เกี่ยวกับการสอน

2.2 เกี่ยวกับการอบรม การแนะแนว และการปกครองผู้เรียน

2.3 เกี่ยวกับการทำกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา

2.4 เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดี และความร่วมมือกับชุมชน

2.5 เกี่ยวกับการเป็นครูชั้นวิชาชีพ

นอกจากนี้ คุณลักษณะของครูในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ครูควรจะต้องดำเนินการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 8)

1. การจัดการเรียนการสอนของครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ครู-อาจารย์จะต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 8) ที่ระบุในหมวด 4 ทั้งนี้ ครู-อาจารย์เองก็ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความสามารถทางวิชาการด้วย โดยเน้นความสำคัญทั้งกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ความรู้ คุณธรรม และบูรณาการในเรื่องต่างๆ ให้เหมาะสมกับระดับการศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1.1 ครู ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ

1.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดย

1.2.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และคำนึงถึงความแตกต่างกันของผู้เรียน เอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.2.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์

1.2.3 จัดให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ให้คิดเป็น คิดชอบ ทำได้และทำเป็น รวมทั้งรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

1.2.4 ส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกต ส่งเสริมส่วนดี และปรับปรุงส่วนด้อยของผู้เรียน

1.2.5 ผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันและสอดแทรก คุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

1.2.6 จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่ปลุกเร้า จูงใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรู้รอบ รวมทั้งใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการเรียนรู้

1.2.7 ครูและผู้เรียน เรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่ง วิทยาการต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อุทยานแห่งชาติ ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ เป็นต้น

1.2.8 ประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนเพื่อ ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

1.3 ความรู้และทักษะ เตรียมเนื้อหาสาระ และให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1.3.1 ตนเองและความสัมพันธ์กับสังคมรอบตัว ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติไทย และสังคมโลก

1.3.2 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

1.3.3 ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และกีฬา

1.3.4 คณิตศาสตร์ ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาไทย

1.3.5 การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

1.4 การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน “ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” ด้วยวิธีการที่ หลากหลาย อาทิ การทดสอบ การประเมินพัฒนาการและความประพฤติของผู้เรียน และการ สังเกตพฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรม

สำหรับตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของผู้เรียน “ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” ที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ระบุไว้มีดังนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2545: 4)

1.4.1 ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

1.4.2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง

1.4.3 ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม

1.4.4 ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ จินตนาการ ตลอดจนได้ แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล

1.4.5 ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วม ด้วยช่วยกัน

1.4.6 ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ ความรู้ด้วยตนเอง

1.4.7 ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข

1.4.8 ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน

1.4.9 ผู้เรียนฝึกประเมินปรับปรุงตนเอง และยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

1.5 การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนของครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้นเน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญจึงทำให้ครู-อาจารย์ต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียน ความรู้ คุณธรรม และบูรณาการ ในเรื่องต่างๆ อย่างเหมาะสมกับระดับการศึกษาของผู้เรียน

2. การสอนที่มีประสิทธิภาพ

นักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของวิธีสอน ดังนี้

วารี ธีระจิต (2530: 50) กล่าวว่า วิธีสอน คือ การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาไปในทางที่พึงปรารถนา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับอาภรณ์ ใจเที่ยง (2540: 95) ที่ให้ความหมายของวิธีการสอนว่า หมายถึงกระบวนการต่างๆ ที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ วิธีสอนจึงจัดได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการศึกษา ถือได้ว่าเป็นกระบวนการให้การศึกษาคือผู้สอนจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นั้นเอง วิธีสอนที่นำมาใช้กันเป็นส่วนใหญ่มีหลายวิธี อาจารย์ผู้สอนควรเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสม เนื้อหาวิชานั้นๆ แต่ไม่มีวิธีสอนวิธีใดที่ใช้สอนได้เหมาะสมทุกวิชา เพราะวิธีสอนแต่ละวิธีมีจุดเด่นเฉพาะตัว ซึ่งจินตนา สุขมาก (2530: 191-211) ได้อธิบายวิธีสอนแบบต่างๆ ไว้ดังนี้

1. วิธีสอนแบบบรรยาย หมายถึง การสอนที่ผู้สอนได้เตรียมการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทเรียนที่จะสอนจากตำราเรียน หนังสือต่างๆ ตลอดจนวิชาความรู้อื่นๆ มาเป็นอย่างดี เพื่อนำมาบรรยายให้ผู้เรียนฟัง

2. วิธีสอนแบบอนุมัย เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้รู้หลัก กฎเกณฑ์ นิยาม ทฤษฎี โดยทั่วไปก่อน แล้วจึงทำการพิสูจน์ให้เห็นความจริง

3. วิธีสอนแบบอุปมัย คือ ทำการสอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ หลักการข้อเท็จจริงหรือข้อสรุป

4. วิธีสอนแบบสาธิต เป็นวิธีสอนโดยการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชานั้นๆ เป็นอย่างดี

5. วิธีสอนแบบทดลอง เป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยวิธีการปฏิบัติในห้องทดลอง ซึ่งผู้เรียนจะได้ประสบการณ์จากการสังเกตและทดลอง

6. วิธีสอนแบบโครงการ เป็นวิธีสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่เป็นปัญหาตามสภาพความจริงในชีวิตประจำวัน โดยเน้นผลงานของผู้เรียนที่กระทำได้เป็นผลสำเร็จ

7. วิธีสอนแบบนาฏการ หมายถึง การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ โดยผู้แสดงตามบทที่ผู้เขียนไว้ เช่น การสอนนาฏศิลป์ ลิเก โขน เป็นต้น

นอกจากนั้น นลินี บำเรอราช และ วิมลรัตน์ จตุรานนท์ (2545: 23-24) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบการประเมินผลการฝึกสอนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะมุ่งเน้นที่กิจกรรมในชั้นเรียน โดยเฉพาะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นพิจารณาได้จากตัวแปรที่สำคัญ 3 ชนิด คือ

2.1 ตัวแปรด้านบริบท หมายถึง คุณลักษณะต่างๆ ของบริบทในกิจกรรมการเรียนรู้ บทเรียนผลของความสำเร็จในกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นตัวแปรนี้จะครอบคลุมคุณลักษณะต่างๆ ดังนี้ คุณลักษณะของครู เช่น อายุ ประสบการณ์ คุณลักษณะของผู้เรียน เช่น อายุ ความสามารถ คุณลักษณะของชั้นเรียน เช่น ขนาด สภาพสังคม คุณลักษณะของวิชา เช่น เนื้อหา ระดับความยากง่าย คุณลักษณะของมหาวิทยาลัย เช่น ความน่าเชื่อถือ สิ่งอำนวยความสะดวก คุณลักษณะของชุมชน เช่น ความมั่งคั่ง ความหนาแน่นและคุณลักษณะของโอกาส เช่น เวลา ความรู้ที่มีมาก่อน

2.2 ตัวแปรด้านกระบวนการ หมายถึง คุณลักษณะของพฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน คุณลักษณะของงานและกิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งอาจส่งผลถึงความสำเร็จของกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นตัวแปรนี้จะรวมถึงความกระตือรือร้นของครู ความชัดเจนในการสอน การใช้คำถาม การใช้คำชมและการวิจารณ์ การสื่อสารแบบไม่มีถ้อยคำ กลยุทธ์การจัดการ วิธีการอบรม บรรยากาศของชั้นเรียน ความเหมาะสมของภาระงาน ชนิดของการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียน การรวมเนื้อหา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครู กลยุทธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้อาจไม่จำเป็นต้องมีครบตามรายละเอียด

2.3 ตัวแปรด้านผลผลิต หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นในภายหลังที่เกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ ความรู้ทักษะต่างๆ ความสนใจในวิชา การตั้งใจทางด้านสติปัญญา ความมั่นใจในการเรียนและการนับถือตนเอง การพัฒนาความเป็นอิสระของผู้เรียนและการพัฒนาทางสังคม ผลที่ปรากฏในภายหลังนี้สามารถทดสอบได้ด้วย การทดสอบทั่วไปจากสภาพภายนอกและทดสอบโดยเฉพาะเจาะจง ซึ่งการทดสอบนี้จะขึ้นอยู่กับรูปแบบของการประเมิน เช่น ความเชื่อของครูในการประเมินเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ซึ่งสอดคล้องกับเมลเนอร์นี่ (สุวรรณ งามยิ่ง. 2547: 41 ; อ้างอิงจาก Melnerney. 1998: 9-16) ที่กล่าวถึงทักษะสำคัญในการสอนที่มีประสิทธิผล ดังนี้

1. สามารถนำเสนอความรู้ได้อย่างเหมาะสม
2. มีทักษะในการจัดการที่เป็นประโยชน์และเหมาะสม
3. มีความสามารถในการใช้คำถามกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สามารถจัดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
5. มีการสอนเพื่อให้เกิดผลการเรียนอย่างแท้จริง
6. มีการใช้ยุทธศาสตร์การจูงใจที่เหมาะสม
7. มีการสังเกตและการประเมินการเรียนของผู้เรียน
8. มีวิธีการสื่อสารที่ดี เหมาะสม รู้สึกสนุก และอบอุ่น

อาจสรุปได้ว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพผู้สอนต้องพิจารณาเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสม ซึ่งการสอนที่ดีจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจการเรียน ผู้สอนต้องมีเทคนิคเป็นที่น่าสนใจ และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะการสอนในระดับอุดมศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องมีวิธีสอน และลักษณะการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน

3. รูปแบบเกี่ยวกับการสอนที่มีประสิทธิภาพ

เนื่องจากการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงคุณลักษณะเฉพาะในบริบทของกิจกรรม การเรียนรู้และผลของการเรียนรู้ทางการศึกษา ดังที่เท็อน ทองแก้ว (2537: 50-54) ได้แบ่งไว้ 7 รูปแบบ ดังนี้

3.1 รูปแบบการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางลักษณะการสอนแบบนี้จะเน้นบทบาทของครูเริ่มตั้งแต่ ครูวางแผนการสอน สอน และควบคุมระบบการสอน จึงเรียกรูปแบบการสอนแบบนี้ว่าการสอนแบบนำทาง (frontal instruction) ซึ่งหมายถึงว่าครูจะเป็นผู้ชี้้นำการสอนหรือเป็นผู้ให้ความรู้ ผู้เรียนเป็นฝ่ายรอรับความรู้จากครู การสอนแบบนี้เดิมได้รับความนิยมมาก เพราะถือว่าครูเป็นผู้รู้ดี มีประสบการณ์มาก่อน ย่อมรู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี ครูจะคัดเลือกสิ่งที่ดีให้ผู้เรียนได้เรียน ในปัจจุบันการสอนแบบนี้ยังมีข้อท้วงติงว่าไม่เหมาะกับสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะถือว่าคนที่เรียนรู้อย่างดีควรจะเป็นผู้เรียน ครูจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดสิ่งที่จะต้องเรียนด้วยตนเองมากขึ้น

3.2 รูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ลักษณะการสอนเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ส่วนการที่จะให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด จะขึ้นอยู่กับลำดับขั้นการพัฒนา และการเรียนรู้ของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนมีอายุน้อย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มากกว่าให้เรียนจากสิ่งที่ครูบอก เป็นต้น ในเรื่องของการสอนและการควบคุมระบบการสอนครูจะต้องพิจารณาและคัดเลือกวิธีการสื่อสารให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมรวมทั้งการวัดผลและการแก้ไขผลการเรียนให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์

3.3 รูปแบบการสอนที่เน้นวัตถุประสงค์ ลักษณะการสอนแบบนี้จะพิจารณาจาก วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์จึงต้องเขียนให้ชัดเจน ระบุให้เห็นถึง ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น สามารถสังเกตได้ ตรวจสอบได้จากตัวผู้เรียน สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัว ผู้เรียนจึงต้องกำหนดไว้ในแนวทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ การเขียนวัตถุประสงค์การเรียนจึงถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นกำกับระบบการสอน รูปแบบการสอนแบบนี้ได้รับความนิยมมากในช่วง 60-70 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเกิดจากอิทธิพลของแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์และงานวิจัยทางการศึกษาในประเทศ เยอรมัน

3.4 รูปแบบการสอนแบบบทเรียนแบบโปรแกรม ลักษณะการสอนจะใช้สื่อเอกสารที่เป็นรูปแบบหรือข้อความต่อเนื่อง แต่ในปัจจุบันนิยมนำมาใช้กับระบบคอมพิวเตอร์ เรียกว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (computer based training หรือ computer assisted instruction) ลักษณะของบทเรียนแบบโปรแกรม จะเป็นการนำเสนอข้อมูล มีการเรียนรู้ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลด้วยตนเอง ถ้าถูกต้องก็เรียนรู้ต่อไปตามรูปแบบที่กำหนดให้ ถ้าไม่ถูกต้องก็กลับไปเรียนรู้ใหม่ได้ ไม่มีข้อกำหนดเรื่องเวลา ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง ตรวจสอบความก้าวหน้าและวัดผลด้วยตนเอง

3.5 รูปแบบการสอนแบบโครงการ ลักษณะการสอนเป็นแบบเน้นปัญหา มีเป้าหมายคือ ฝึกทักษะ ความรู้ และเจตคติของผู้เรียนในขอบเขตเนื้อหาวิชาที่เรียน ผู้เรียนจะวางแผนการเรียน การปฏิบัติงาน และวัดผลด้วยตนเอง ในรูปแบบการสอนแบบโครงการ จะประกอบด้วย โครงสร้าง 4 ลักษณะ คือ

3.5.1 องค์ประกอบที่จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้ชัดเจน

3.5.2 องค์ประกอบในการจัดรูปแบบหรือการวางแผนทำงาน

3.5.3 องค์ประกอบในด้านความสำเร็จ เป็นการพิจารณาถึงความสำเร็จในการดำเนินงาน หมายถึงการตรวจสอบกระบวนการทำงาน

3.5.4 องค์ประกอบการวัดผลและการตัดสินใจ เป็นการพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้น จะตัดสินใจในความสำเร็จของโครงการ

3.6 รูปแบบการสอนเน้นลักษณะวิชาเป็นหลัก นอกจากนี้ในส่วนของเนื้อหาวิชาอื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน ถ้าเป็นกระบวนการที่จะได้มาเนื้อหา ก็จะเป็นเนื้อหาธรรมดาหรือพื้นฐาน และถ้าเป็นเนื้อหาล้วนๆ หรือตัวเนื้อหาสาระสำคัญก็จะเป็นเนื้อหาบริสุทธิ์

3.7 รูปแบบการสอนที่เน้นความแตกต่าง ลักษณะการสอนแบบนี้จะเน้นความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มจากลักษณะของชั้นเรียนที่มีผู้เรียนแตกต่างกัน เกณฑ์แตกต่างกัน ลักษณะของปัญหาแตกต่างกัน การจัดการสอนแบบนี้จะพยายามจัดกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะแต่ละกลุ่มหรือบุคคล การสอนที่สนองความแตกต่างกันนี้ มีความยุ่งยากในการสอนเนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีพื้นฐานการเรียนรู้ การตั้งใจ ความถนัด ความสนใจ และความสามารถแตกต่างกัน ครูจึงแยกความแตกต่างโดยพิจารณาลักษณะต่างๆ ต่อไปนี้ ประกอบด้วย

3.7.1 พิจารณาอัตราการเรียนรู้ของแต่ละคน ครูจึงต้องมีการตรวจสอบความรู้พื้นฐานโดยดูว่ามีความรู้พื้นฐานมากน้อยเพียงใด

3.7.2 พิจารณาระดับความยากง่ายหรือตรวจสอบความเหมาะสมระหว่างวิธีการสอนและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

3.7.3 การเลือกวิธีสอนของครู ครูจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับลักษณะความแตกต่างของบุคคลและลักษณะของวิชา

3.7.4 การเลือกใช้สื่อการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนได้ดีขึ้น

3.7.5 การเลือกรูปแบบการมอบหมายงานจะต้องพิจารณาว่าจะมอบงานให้ทำเป็นรายบุคคล การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม บทบาทสมมุติในลักษณะอย่างใดจึงเหมาะสมกับผู้เรียน

รัชนี้ ลาซโรจน์ (2532: 549-553) ได้กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผนการสอน เมื่อครูได้รับมอบหมายให้สอนในวิชาหนึ่งวิชาใด ครูจะต้องมีการเตรียมและวางแผนการสอน ซึ่งเป็นการกำหนดรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอนไว้ล่วงหน้า ครูควรจัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง การวางแผนการสอนเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ในการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบนั้น สิ่งสำคัญประการแรก คือการตัดสินใจว่าจะสอนอะไร ซึ่งได้แก่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน และเป็นจุดมุ่งหมายที่สามารถวัดและประเมินผลได้ (ชมพันธ์ คุญชร ณ อยุธยา. 2543: 7-9) ในการวางแผนการสอนนั้นอาจารย์ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนซึ่งจะช่วยให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนม เป็นกันเอง ตลอดจนสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เมื่อผู้เรียนรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมก็จะต้องทำกิจกรรมให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะดีขึ้น (สมชาย เทพแสง. 2542: 41-43) เมื่อครูวางแผนการสอนที่ดีย่อมหมายถึงการประสบความสำเร็จในการดำเนินการสอน ครูจึงต้องอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการประสบความสำเร็จในสังคมและอนาคต (สุทธิพร คล้ายเมืองปัก. 2543: 26-29) และแผนการสอนที่ดีมีข้อพิจารณา ดังนี้

1.1 สํารวจสภาพปัจจุบัน เกี่ยวกับการเรียนการสอนในวิชานั้นๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล สําหรับปรับปรุงแก้ไข

1.2 วิเคราะห์เนื้อหา หลักสูตร และตัวผู้เรียน แผนการสอนที่สมควรเหมาะสมและ สอดคล้องกับปัจจัยดังกล่าว

1.3 ออกแบบกิจกรรมให้มีความหลากหลาย และยืดหยุ่นโดยคํานึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ รวมทั้งให้โอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน (ทองพลู บุญอึ้ง. 2544: 35-39) และควรเน้นทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.4 เตรียมสื่อให้มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละกิจกรรม สื่อการสอนที่มี บทบาทต่อการเรียนการสอนยุคใหม่ เช่น โสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ การเรียนการสอนทางไกล และ คอมพิวเตอร์ ซึ่งครูควรจะมีความรู้ในการใช้โปรแกรมประยุกต์ด้านการศึกษาหรือใช้คอมพิวเตอร์ ช่วยในการเรียนการสอน (CAI : Computer Assisted Instruction) ได้ ครูควรใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ (IT : Information Technology) และนำข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ มาประยุกต์และถ่ายทอด แก่ผู้เรียนได้ เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน และครูควรรู้ว่ามีปัญหาในการศึกษา ด้านใดที่สามารถนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยแก้ไขได้ บอสต็อก(Bostock. 1999: online) ถ้าครูเป็นผู้ที่มีความรู้ เชี่ยวชาญ และมีวิจาร์ณญาณในการใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดขึ้น คือการเรียนรู้อันมีประสิทธิภาพของผู้เรียน (สุทธิพร คล้ายเมืองปัก. 2543: 26-29) และสิ่งที่ครูควรพิจารณาในการเลือกสื่อการสอน (สมทรง สีตลา ยัน. 2532: 96) คือ

1.4.1 สื่อการสอนนั้นช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ หรือไม

1.4.2 สื่อการสอนนั้นช่วยสร้างสภาพการณ์ที่เป็นจริงและให้ความเป็นรูปธรรม หรือไม

1.4.3 สื่อการสอนนั้นเหมาะกับวัย สติปัญญา ความสนใจ และประสบการณ์ของ ผู้เรียนหรือไม่

1.4.4 สื่อการสอนนั้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างขึ้นและรวดเร็วขึ้นหรือไม่

1.4.5 สื่อการสอนนั้นกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือไม่

1.4.6 สื่อการสอนนั้นมีเนื้อหาที่ทันสมัย น่าสนใจหรือไม่

1.4.7 สื่อการสอนนั้นคุ้มกับเวลา ค่าใช้จ่าย และแรงงานหรือไม่

1.4.8 สื่อการสอนนั้นใช้เวลาเหมาะสมหรือไม่ที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์

1.4.9 สื่อการสอนนั้นช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงออกและมีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ หรือไม

ครูควรเลือกหรือสร้างอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับแผนการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรทันสมัย ถูกต้องสมบูรณ์ ออกแบบและคัดเลือกมาเป็นอย่างดี การใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนควรมีประโยชน์แก่ผู้เรียนมากกว่าการสอนปกติ เพราะครูผู้สอนเป็นผู้ให้ความรู้ผ่านสื่อการสอนไปยังผู้เรียน การนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนนั้นจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพขึ้น คุณค่าของสื่อมีดังนี้ 1) ช่วยให้ผู้เรียนจำได้เร็ว และจำได้นาน 2) ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และมีส่วนร่วมในการเรียน 3) ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ชัดเจน 4) ช่วยให้ผู้เรียนรู้ได้มากขึ้น 5) ช่วยให้ผู้เรียนได้คิดและแก้ปัญหา และ 6) ช่วยให้การเรียนการสอนง่ายขึ้น (คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมการผลิตตำราและสื่อการสอน. 2535: 12)

1.5 เตรียมเครื่องมือในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง และมุ่งการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งควรมีเครื่องมือสำหรับประเมินผู้เรียนก่อนการเรียนเพื่อตรวจสอบประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และเตรียมเครื่องมือสำหรับการประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (ชีพสุมน รังสยาทร. 2543: 2)

2. การดำเนินการสอน เป็นการจัดดำเนินการของผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการของสมอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่เกิดจากภายในตัวของผู้เรียนเอง การดำเนินการสอนโดยทั่วไปแบ่งได้ 3 ส่วนคือ (วิชาดา สินประจักษ์ผล. 2542: 56-57)

2.1 การนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อรวบรวมความสนใจและสมาธิของผู้เรียน เพื่อก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน ควรมีการอธิบายวัตถุประสงค์ในการเรียน ครูอาจใช้การทบทวนความรู้เดิมเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน

2.2 ขั้นตอนการสอน ในขั้นตอนนี้ผู้สอนควรตระหนักเสมอว่าจะมีปัจจัยใดที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยมีการสอนเป็นตัวกลางเพราะการสอนเป็นกระบวนการที่จัดประสบการณ์ให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา (เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์. 2542: 31) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติโดยเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ฝึกการจัดการและทำงานร่วมกันโดยเรียนรู้จากสิ่งรอบตัวและโลกกว้าง (สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. 2542: 28) สิ่งสำคัญที่ผู้สอนไม่ควรมองข้ามคือการเลือกใช้วิธีการสอน ซึ่งวิธีการสอนแต่ละแบบจะมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและวิชาสอนที่แตกต่างกัน

คอนวิงตัน (Convington. 1997: abstracts) ศึกษาเกี่ยวกับครูที่ดีในด้านการสอนพบว่าครูต้องแนะนำผู้เรียนสู่กระบวนการเรียนรู้ สอนในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ใช้สื่อการสอนอย่างมีระบบ แนะนำให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวและในโลกกว้าง ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เป็นประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ด้วยการประชุม เพื่อแสดงความคิดเห็น ความต้องการหรือปัญหา และทำการวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขร่วมกัน (สุทธิพร บุญส่ง. 2542: 10-15) และจากงานวิจัย

ส่วนใหญ่พบว่า ครูที่ดีเปลี่ยนแนวการสอนจากแบบเน้นที่ตัวครู มาเป็นวิธีการสอนแบบเน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง (student-centered) อัลเซ็นเน็ท และเจ็นคลินส์ (Alshannag. 1998: abstracts ; Jenkins. 1997: abstracts)

การจัดกลุ่มวิธีสอน ซึ่งจัดตามลักษณะการเน้นตัวผู้สอนหรือผู้เรียนดังที่ปรากฏใน The Ohio Teacher Record แบ่งเป็น 4 กลุ่ม (สุภาพ ฉัตรภรณ์. 2539: 159)

2.2.1 วิธีการสอนที่เน้นที่ตัวผู้สอน เช่น การสาธิต การบรรยาย การเล่านิทาน และการอ่าน

2.2.2 วิธีการสอนที่เน้นตัวผู้สอนและผู้เรียนบางคน เช่น การสัมภาษณ์ การรายงานผล และการสอนแบบนาฏการ

2.2.3 วิธีการสอนที่เน้นตัวผู้สอนและผู้เรียนทั้งหมด เช่น การอภิปราย การปฏิบัติการ การศึกษารายกรณี การใช้เกม

2.2.4 วิธีการสอนที่เน้นตัวผู้สอนและผู้เรียนเป็นรายบุคคล เช่น การใช้บทเรียน แบบโปรแกรม การใช้ชุดการสอน

การเลือกใช้วิธีการสอนใดๆ ก็ตามผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ 1) ความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์เฉพาะบทเรียน 2) สามารถดัดแปลงให้สอดคล้องกับความจำเป็นปัญหา วุฒิภาวะ และความสนใจของผู้เรียน 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรม 4) ผู้สอนมีโอกาสสังเกตความก้าวหน้าของผู้เรียน 5) คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน 6) สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นประชาธิปไตย 7) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม 8) มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เรียน 9) ผู้เรียนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น 10) ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน และ 11) วิธีการสอนนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินในการเรียน (สุภาพ ฉัตรภรณ์. 2539: 158) เมื่อครูเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมและคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.3 การสรุปบทเรียน ครูควรพิจารณาถึงบทสรุปของบทเรียนที่เหมาะสมอาจจัดสรรเวลาสำหรับผู้เรียนซักถามข้อสงสัย และครูสรุปความสำคัญของเนื้อหาที่สอน

นอกจากนี้ สกรีเวน (สกรี ชัดแจ่ม. 2540: 1-23 ; อ้างอิงจาก Scriven. 1994: 151-184) ได้เสนอทักษะที่จำเป็นสำหรับครูในการสอน ดังนี้

1. ทักษะการสื่อสาร ครูต้องมีความสามารถด้านการสื่อสาร เช่น การอธิบาย การประเมินผล การให้เหตุผล การทำนาย การชี้แนะ เพราะเกือบจะทั้งหมดของการสอนครูต้องเกี่ยวข้องกับการพูด การมีทักษะการพูดที่ดีจะกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ครูสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการสอนได้ทั้งจากการพูดและภาษาท่าทาง

2. ทักษะการจัดการ ครูต้องสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอน ควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียนในห้องได้ เพื่อให้การสอนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ครูควรสามารถทำให้ผลการเรียนของผู้เรียนดีขึ้น สิ่งสำคัญในการจัดการความก้าวหน้าของผู้เรียน คือประสิทธิภาพในการสอน เช่น การจัดการเวลาในการสอน การวางแผนการสอนที่มีความยืดหยุ่น และมีเป้าหมายที่ผลการเรียนของผู้เรียน

3. ทักษะการสร้าง และพัฒนารายวิชา การวางแผนรายวิชานั้นครูสามารถพัฒนารายวิชาได้จาก 1) ความรู้ในเนื้อหา 2) หลักสูตรท้องถิ่น 3) ระดับความสามารถและผลการเรียนของผู้เรียน 4) ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และ 5) ทรัพยากรที่มีอยู่

4. ทักษะที่จำเป็นเหล่านี้จะช่วยเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูและยังมีส่วนช่วยเสริมคุณลักษณะด้านอื่นๆ ของครูอีกด้วย

อาจกล่าวได้ว่าคุณลักษณะด้านการสอน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอนของครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพต้องมีพื้นฐานความรู้ด้านวิชาการดี มีความสามารถเชี่ยวชาญในวิชาชีพที่จะทำการสอน อีกทั้งยังต้องมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการ และกลวิธีการสอน โดยลักษณะการสอนที่แสดงประสิทธิภาพของครู คือ การสอนที่สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ที่พึงปรารถนา มีการวางแผนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ชัดเจน เข้าใจพื้นฐานของผู้เรียน รวมถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพในการเรียนรู้จากครูผู้สอนให้ได้มากที่สุด

คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ คือ คุณลักษณะทุกสิ่งทุกอย่างทั้งภายนอกภายใน ซึ่งรวมอยู่ในตัวบุคคลนั้นๆ ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล บุคลิกภายนอก เช่น รูปร่างหน้าตา ลักษณะการพูด การกระทำทาง และการแต่งกาย ส่วนบุคลิกภาพภายใน เช่น ค่านิยม ความสนใจ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความมั่นคงทางอารมณ์ (ยนต์ ชุ่มจิต. 2531: 96)

รัชนี้ ลาซโรจน์ (2532: 549-553) กล่าวถึงบุคลิกภาพของครูว่า ขณะที่ครูยืนอยู่หน้าชั้นเรียนนั้นครูไม่ได้สอนเฉพาะสิ่งที่ครูพูด แต่ครูกำลังสอนสิ่งที่ครูเป็นอยู่ด้วย สิ่งที่ครูเป็นเห็นได้ชัดจากบุคลิกภาพของครูนั่นเอง มีการสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูในอุดมคติที่ผู้เรียนประทับใจในด้านบุคลิกลักษณะ ส่วนใหญ่พบว่า ผู้เรียนต้องการครูที่อารมณ์ดี ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง บุคลิกภาพดี มีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์ ตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบ (กองมาตรฐานวิชาชีพครู. 2536: 54) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมุเลท-โรซอฟ (Samueles-rosoff. 1998: abstracts) กล่าวถึงบุคลิกภาพของครูที่ผู้เรียนต้องการ คือมีความเข้าใจผู้เรียน ให้ความอบอุ่น และรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน นอกจากนี้บุคลิกภาพของครูผู้สอนยังมีผล

ต่อทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อครูในด้านอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งรวมไปถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วย (กองวิจัยทางการศึกษา. 2535: 7) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของครูจำแนกได้ดังนี้

บุคลิกภาพทางกาย

บุคลิกภาพทางกายเป็นบุคลิกที่สังเกตได้ง่าย เพราะเป็นสิ่งที่ปรากฏต่อบุคคลทั่วไป เป็นบุคลิกภายนอกที่สามารถแก้ไขปรับปรุงได้โดยการพัฒนาตนเอง (ประภาพรรณ สุวรรณสุข. 2534: 209) ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา กริยาท่าทาง และการแต่งกาย

1. การแต่งกาย เสื้อผ้า เครื่องประดับ ตลอดจนเครื่องใช้ต่างๆ ที่ประกอบในการแต่งกาย ถือว่าเป็นส่วนช่วยเสริมบุคลิกภาพของครูให้มีความสง่างามยิ่งขึ้น ครูไม่จำเป็นต้องใช้สินค้าราคาแพง แต่ควรแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ถูกระเบียบ ถูกต้องตามธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคม สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการแต่งกายที่เหมาะสมคือ โอกาส เวลา วัย สถานที่ และสถานการณ์ (วิจิตร อวาระกุล. 2536: 98)

2. กริยามารยาท ได้แก่ การเดิน ยืน นั่ง การพูด และการรับประทานอาหาร ซึ่งครูควรเป็นผู้ที่มีกริยาท่าทางการวางตัวที่ถูกต้องสง่างาม ตามสังคมนิยม นอกจากนี้ครูควรพูดจาถูกต้องชัดเจน เป็นไปตามธรรมชาติ พูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพ อ่อนหวานทั้งกับผู้เรียน และบุคคลต่างๆ รอบข้าง (ประภาพรรณ สุวรรณสุข. 2534: 209)

3. ครูควรจะปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนเมื่อครูมีสุขภาพ ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง สะอาด จะมีส่วนช่วยให้รูปร่าง หน้าตา และผิวพรรณของครูดูสวยงามชวนมอง (ทวีรัสมิ์ ธนาคม. 2543: 67)

นอกจากนี้ เลบรานซ์ (Leblanc. 1998: online) แนะนำเกี่ยวกับบุคลิกภาพของครูในขณะสอนว่า ครูควรมีการสื่อความหมายทั้งวาจา และท่าทาง ครูไม่ควรวางมือไว้เฉพะที่แท่นบรรยาย และจ้องมองอยู่ที่แผ่นใสสำหรับบรรยายเท่านั้น แต่ครูควรมองผู้เรียนในขณะที่สอนให้ทั่วทั้งห้อง สอนด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน

บุคลิกภาพทางอารมณ์

บุคลิกภาพทางอารมณ์ เป็นบุคลิกภาพภายในที่อาจแสดงออกมาหรือไม่ก็ได้ อารมณ์บางด้านก็เป็นความลับของบุคคล ซึ่งพฤติกรรมบางอย่างอาจแสดงออกมาในขณะที่เกิดอารมณ์ ครูควรเป็นคนที่มีความวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่สมบูรณ์ โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะจิตใจมั่นคงแน่นอน กระตือรือร้น และยอมรับในความสามารถของผู้เรียน บุคลิกภาพทางอารมณ์ของครู มีดังนี้ (อารี พันธุ์ณี. 2543: 25-29)

1. ครูควรเป็นผู้มีอารมณ์ขัน ร่าเริง แจ่มใส ซึ่งจะทำให้ครูสอนอย่างมีความสุขและมีความสุขในการสอน เดย์ (Day. 1999: 10) จากการศึกษาผลงานวิจัยหลายเรื่องมีความเห็นตรงกันว่าอารมณ์ขันเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญของครู การที่ครูมีอารมณ์ขันจะช่วยสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในชั้นเรียน และผู้เรียนจะเกิดความเพลิดเพลิน ถ้าผู้เรียนมีความสบายใจย่อมหมายถึงความพร้อมที่จะเรียน ซึ่งอารมณ์ขันของครูเป็นแรงจูงใจหนึ่งที่มีผลทำให้ผู้เรียนต้องการเรียนในวิชานั้นๆ ชิเซอร์และดีน และเลบานซ์ (กองวิจัยทางการศึกษา. 2535: 7 ; อ้างอิงจาก Sizer และ Dean. 1998: online ; Leblanc. 1998: online)

2. ครูควรเป็นผู้ที่มีความมั่นคงในอารมณ์ ไม่หงุดหงิดฉุนเฉียวง่าย สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ให้ความเมตตา ความรักและความเห็นใจแก่ผู้เรียน (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2542: 90) มีความคงเส้นคงวาในอารมณ์ รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด ไม่อ่อนไหวกับเหตุการณ์ต่างๆ จนเกินควร สามารถควบคุมตนเองให้มีสติยั้งคิด ตลอดจนเป็นผู้ที่มีความคิดอิสระเป็นของตนเอง ฝึกจิตใจให้มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และพร้อมที่จะยินดีเมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จ (ถวิล มาตรการเยี่ยม. 2542: 2-8)

3. ครูควรมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ (emotion intelligence) เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน กล่าวคือ ครูควรมีความสามารถตระหนักถึงความรู้สึกของตนเอง รู้เท่าทันอารมณ์ เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เอื้ออาทรต่อผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาด (จุฬารักษ์ โสตะ. 2543: 20-24) สามารถบริหารหรือจัดการกับอารมณ์ของตนเองเพื่อเป็นแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ โกลแมน (ทศพร ประเสริฐสุข. 2543: 8-9 ; อ้างอิงจาก Goleman. 1998: 93-104)

4. ครูควรมีความกระตือรือร้น ขยัน และตื่นตัวอยู่เสมอ ความกระตือรือร้นจะทำให้ครูเป็นผู้คิดค้นสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอทั้งทักษะการสอน เทคโนโลยีต่างๆ และการวิจัย แลมป์ (Lamb. 1998: abstracts)

บุคลิกภาพทางสังคม

บุคลิกภาพทางสังคม หรือการมีมนุษยสัมพันธ์เป็นบุคลิกภาพที่แสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็นได้เช่นเดียวกับบุคลิกภาพทางกาย แต่บุคลิกภาพทางสังคมนี้เป็นผลจากบุคลิกภาพทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลนั้นเป็นแรงขับเคลื่อน (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2542: 90) การมีมนุษยสัมพันธ์สำหรับครูนั้นเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะในแต่ละวันการทำงานของครูผู้สอนต้องพบกับผู้เรียน เพื่อนครูด้วยกัน ผู้ปกครอง และบุคคลทั่วไปในสถาบันการศึกษา และชุมชน ถ้าครูผู้สอนเป็นผู้ที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ การเรียนการสอนย่อมจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร (จุฬา บุรีภักดี. 2533: 3) ดังนั้นครูทุกคนจึงควรถือว่าการมีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูกับบุคคลต่างๆ เป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบอีกประการหนึ่งของครู มนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูกับบุคคลต่างๆ จำแนกได้ดังนี้ (ยนต์ ชุ่มจิต. 2531: 51)

1. มนุษย์สัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกันมากที่สุด ซึ่งในอดีตครูถูกยกย่องให้เป็นพ่อ-แม่คนที่สองของศิษย์ นอกเหนือจากการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในด้านวิชาการแล้ว ครูควรสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้เรียน โดยการดูแล เอาใจใส่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เป็นที่ปรึกษาและช่วยหาทางแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนทั้งปัญหาให้กับผู้เรียนทั้งปัญหาส่วนตัว และปัญหาทางการเรียน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีส่วนช่วยในความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน คือ ครูควรจำผู้เรียน และชื่อของผู้เรียนได้ แม้ว่าจะพบกันโดยบังเอิญนอกสถานศึกษา และครูควรช่วยเหลือผู้เรียนในด้านการเรียนทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ชิเซอร์และดีน (Chistensen. 1999: abstracts ; อ้างอิงจาก Sizer และ Dean. 1998: online)

2. มนุษย์สัมพันธ์ระหว่างครูกับครู ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู นับว่ามีความสำคัญมากที่สุดในการพัฒนาวิชาชีพครู เพราะครูที่ทำงานที่เดียวกันเปรียบเสมือนอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ดังนั้นครูควรมีความรักและสามัคคี ซึ่งนอกจากจะมีผลทำให้การสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพแล้วยังพัฒนาสถานศึกษาและพัฒนาวิชาชีพครูด้วย วิธีการที่ครูควรปฏิบัติต่อครูเพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน คือ ครูควรร่วมมือในการอบรมสั่งสอนผู้เรียน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันทางวิชาการ ช่วยเหลืองานส่วนตัวซึ่งกันและกันเท่าที่โอกาสจะอำนวย ทำหน้าที่แทนกันเมื่อคราวจำเป็น ให้กำลังใจในการทำงานซึ่งกันและกัน และครูควรจะสุภาพอ่อนน้อมต่อกันเสมอ

3. มนุษย์สัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาและสถาบันการศึกษา ครูควรให้ความสำคัญกับผู้ปกครอง โดยประสานงานหรือจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนและผู้เรียน (ชุมพล ศรีทองพูล. 2544: 31-34) วิธีการที่ครูจะสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แจกผลการเรียนหรือความเจริญก้าวหน้าของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ ติดต่อกับผู้ปกครองเพื่อช่วยแก้ปัญหาทางการเรียนและปัญหาอื่นๆ ของผู้เรียน หาโอกาสอันเหมาะสมเพื่อเยี่ยมเยียนผู้ปกครอง เชิญผู้ปกครองร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันการศึกษา ครูควรทำความเข้าใจกับผู้เรียนเกี่ยวกับความสำคัญระหว่างครอบครัวกับสถานศึกษา (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร ฉัตรสุภากุล. 2543: 84-93) ครูควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้และอาชีพแก่ผู้ปกครองและประชาชน ร่วมมือกับชุมชนในการจัดงานต่างๆ ร่วมมือกับผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ตลอดจนร่วมแก้ปัญหาของผู้เรียนในทุกๆ ด้าน และครูควรแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครอง (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2542: 90)

บุคลิกภาพทางสังคมที่สำคัญของครูนอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น ได้แก่ การตรงต่อเวลาในการทำงาน การกระทำกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างชื่อเสียงแก่สถาบันการศึกษา การรู้จักมารยาท วัฒนธรรม ระเบียบของสังคม และช่วยเหลืองานสังคม (วิจิตร อาวะกุล. 2536: 98) นอกจากนี้ แฮมมิง (Hemming. 1997: abstracts) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของครูในด้านสังคม เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูไว้ว่า ครูควรเป็นผู้มีไหวพริบปฏิภาณ มีความรอบคอบ มีความเป็นผู้นำและกล้าหาญ สิ่งเหล่านี้เป็นบุคลิกภาพที่มีส่วนช่วยให้ครูเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคม

อาจกล่าวได้ว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้ครูอาจารย์เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี มีกริยาวาจาสุภาพอ่อนโยน เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายและจิตใจดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและผู้เรียน รวมทั้งบุคคลอื่นๆ เป็นคนละเอียดรอบคอบ มีเหตุผล มีความยุติธรรม ขยันอดทน มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน รวมทั้งมีความเมตตากรุณาและความเสียสละ ซึ่งประกอบกันเป็นลักษณะของครูที่ดี

คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดความเจริญและความเสื่อมของสังคม สังคมที่เจริญจะมีคนที่ทรงคุณธรรมอยู่มาก และการที่คนจะมีความประพฤติดี ขึ้นอยู่กับการศึกษาอบรม ครู-อาจารย์เป็นผู้ที่มีส่วนช่วยในการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีให้กับผู้เรียน นอกจากครูจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการแล้ว ครูยังต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม เช่น มีความเมตตา เสียสละ อดทน มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ละอายและเกรงกลัวต่อบาป สิ่งเหล่านี้จะกำกับให้ครูใช้ความรู้ที่มีอยู่ไปในทางที่สร้างสรรค์ (เพิ่มวุธ บุปผามาตะนัง. 2543: 45)

คุณธรรมเป็นลักษณะความรู้สึกรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ จริยธรรมเป็นลักษณะการแสดงออกทางร่างกาย การปลูกฝังคุณธรรมในจิตใจของมนุษย์ต้องใช้เวลา และการฝึกอบรมทั้งทางตรงและทางอ้อม การที่ครูจะอบรมสั่งสอนผู้เรียนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมได้ ครูผู้สอนเองควรจะเป็นผู้ที่แสดงออกถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรมด้วย (โรม สุรเสน. 2543: 3-5) คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมของครูจำแนกได้ ดังนี้

คุณธรรมของครู

ท่านพุทธทาสภิกขุ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. มปป.: 90 ; อ้างอิงจากท่านพุทธทาสภิกขุ. 2527) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง คุณสมบัติฝ่ายดีที่เป็นประโยชน์แก่สันติภาพโดยรวม คุณธรรมของครู หมายถึง ความสมบูรณ์ด้วยหน้าที่และสิทธิของครู กล่าวคือ ผู้ที่เป็นครูควรจะต้องมีคุณสมบัติฝ่ายดีอย่างสมบูรณ์ เพื่อทำหน้าที่ให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

ครูที่มีความรู้เฉพาะทางวิชาการอย่างเดียวยังไม่สามารถเป็นครูที่ดีได้ ครูต้องเป็นผู้มีคุณธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ด้วย (สุวิชัย โกศลยะวัฒน์. 2543: 6) คุณธรรมจึงเป็นคุณสมบัติที่ควรมีอยู่ในตัวครู คุณธรรมที่ครูควรจะมีดีเป็นแนวทางปฏิบัติ (รวีวรรณ ชินะตระกูล และเดือนจิตต์ จิตต์อารี. 2538: 93-95) ได้แก่

1. มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและสังคม สนใจและเอาใจใส่การเรียนและความประพฤติของผู้เรียน ช่วยเหลือผู้เรียนให้ได้รับความสุข

2. มีความยุติธรรม คือ มีความเป็นธรรมต่อผู้เรียน เอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอ ไม่ลำเอียง ตัดสินปัญหาของผู้เรียนด้วยความเป็นธรรม และไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

3. มีความรับผิดชอบ คือ มุ่งมั่นในผลงาน มีวิธีการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ วางแผนการใช้เวลาเหมาะสมคุ้มค่า และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างครบถ้วน

4. มีวินัย คือ มีการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้องตามธรรมเนียมของคลองธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของหน่วยงาน และทำงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้

5. มีความขยัน คือ มีความตั้งใจ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานสม่ำเสมอ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงาน และพยายามที่จะสอนและแนะนำผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

6. มีความอดทน คือ อดทนเมื่อเกิดอุปสรรค สามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์

7. ประหยัดและอดออม คือ รักษาและใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดไม่ฟุ่มเฟือยเกินฐานะตน และรู้จักออมทรัพย์เพื่อความมั่นคง

8. มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู คือ เห็นความสำคัญของอาชีพครู สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพ รักษาชื่อเสียงของวิชาชีพ สร้างความเข้าใจอันดีต่อสังคมเกี่ยวกับวิชาชีพครู และเกิดความสำนึกและตระหนักที่จะเป็นครูที่ดี

9. ความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต คือ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น ยอมรับและปฏิบัติตามความคิดที่มีเหตุผล โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก และใช้หลักการและเหตุผลในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา

จริยธรรมของครู

จริยธรรม คือ ธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติที่ถูกต้อง และเป็นการประพฤติที่เป็นธรรม โดยทั่วไป จริยธรรมมักอิงอยู่กับศาสนา เพราะคำสอนของศาสนามีส่วนสร้างระบบจริยธรรมให้สังคม และการศึกษาก็มีส่วนปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมให้แก่บุคคล การที่ครูจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางที่ดี ครูควรกระทำตนเป็นตัวอย่างเพื่อสร้างศรัทธาแก่ผู้เรียน (โรม สุรเสน. 2534: 1-14)

การแสดงออกในสิ่งที่ครูควรประพฤติปฏิบัติ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2542: 281-283 ; อ้างอิงจากเสนีย์ มีทรัพย์. 2522: 29-35) ได้แก่ การประพฤติตนดีสม่ำเสมอ ดำรงชีวิตเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมในด้านศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัยนำผู้เรียนให้พ้นจากทางเสื่อม ไม่ทำโทษผู้เรียนจนเกินกว่าเหตุ สร้างความก้าวหน้าทางอาชีพตามความสามารถของตน เว้นการกระทำผิดเรื่องชู้สาว ไม่ให้ผู้เรียนทำในสิ่งที่เกินความสามารถ หลีกเลี่ยงสิ่งที่ก่อให้เกิดความแตกร้างในหมู่คณะ เช่น ความริษยา และ พยาบาทเคียดแค้น สอดคล้องกับข้อกำหนดของ (กองการเจ้าหน้าที่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2543) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาข้าราชการครูผู้มีความประพฤติเป็นแบบอย่างเพื่อพิจารณาข้าราชการครูดีเด่น และมีข้อเสนอเพิ่มเติม คือ ครูต้องดูแล บำรุงและรักษาทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวม โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ของทางราชการอย่างประหยัด ไม่แสวงหาผลประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ รวมถึงการเป็นผู้รักษาและปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายที่กำหนดไว้ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมไทย โดยการนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน การวิจัย และการใช้ชีวิตประจำวัน (จักรพรรดิ วิชา. 2543: 6-9)

ซีเซอร์และดีน (Sizer และ Dean. 1998: online) ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดีไว้ว่า ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจริงใจและเปิดเผย แสดงออกถึงความจริงใจทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่เป็นคนโกหกหลอกลวง สอดคล้องกับ (รวีวรรณ ชินะตระกูล และเดือนจิตต์ จิตต์อารี. 2538: 93-95) ซึ่งเสนอแนะเกี่ยวกับความประพฤติของครูว่า ครูควรประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริตและปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความเที่ยงธรรม ไม่แสวงหาประโยชน์สำหรับตนเอง ซึ่งรวมถึงการลอกเลียนความคิดของผู้อื่น การระบุชื่อตนเองผู้เดียวในผลงานที่ทำร่วมกันหลายคน การลอบนำผลงานของผู้อื่นมาเสนอเป็นของตนเอง การกระทำเหล่านี้ถือว่าเป็นการแสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่น ผิดจรรยาบรรณและส่งผลให้เกิดความเสื่อมเสียทางวิชาชีพ (สุชาติา ชนะจิตร. 2536: 3)

สรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลที่พึงมี ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและองค์กร ดังเช่นคุณธรรมของครูผู้สอน เปรียบเสมือนครูเป็นทั้งปราชญ์ และผู้ทรงศีล คือ ครูต้องเป็นผู้มีความรู้ดี และถ่ายทอดดี ในฐานะที่เป็นแม่พิมพ์ ครูจึงต้องวางตัวเป็นคนดี มีความประพฤติที่เหมาะสม ฉะนั้นครูควรจะเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยธรรมะ และจริยธรรมเพื่อให้ความเป็นปฐุชนียบุคคล คงอยู่กับวิชาชีพครูตลอดไป

คุณลักษณะด้านการให้คำปรึกษา

การศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความแตกต่างจากการศึกษาในระดับอื่นๆ ฉะนั้นหลักสูตรวิธีการเรียนการสอน บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ อาจทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัว อันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและการดำเนินชีวิต ประกอบกับความซับซ้อนของสังคมปัจจุบัน ทำให้ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาให้คำปรึกษาแก่นิสิต/นักศึกษา ดังนั้นระบบอาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีขึ้น เพื่อให้นิสิต/นักศึกษามีโอกาสที่จะขอคำแนะนำไม่ว่าจะเป็นเรื่องวิชาการ การปรับตัว บุคลิกภาพ และปัญหาส่วนตัว

วิภาภรณ์ ภูวัฒน์กุล (2550: 53-57) กล่าวว่า การให้การปรึกษาเป็นกระบวนการพลวัตและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ความสำเร็จที่ขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่น การพัฒนาทางอาชีพและความร่วมมือของสองฝ่าย อาจารย์ที่ปรึกษาควรแสดงบทบาทดังต่อไปนี้

1. สนับสนุนผู้เรียนให้สำรวจตนเองด้านความฉลาด ทางอารมณ์ สติปัญญา และส่วนตัว
2. จัดให้ผู้เรียนเกี่ยวกับข้อมูล กระบวนการและนโยบายการศึกษา และบริการต่างๆ ที่สนับสนุนผู้เรียน

3. มีส่วนร่วมกับผู้เรียนในกระบวนการเลือกวิชาเรียน ซึ่งเหมาะสมกับความสนใจและความสามารถ

4. ช่วยเหลือผู้เรียนในการสำรวจวิชาเรียนว่าควรเลือกวิชาใดก่อน-หลัง ตามลำดับ
5. ช่วยเหลือผู้เรียนเลือกวิชาเรียนให้เหมาะสมกับสาขาและหลักสูตร
6. แนะนำผู้เรียนในการประสบความสำเร็จในการศึกษาและประกอบวิชาชีพ
7. เพิ่มพูนความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการศึกษาของทางมหาวิทยาลัย
8. กระตุ้นเตือนความรักสถาบันในฐานะศิษย์เก่า

บทบาทของนิสิต/นักศึกษามีส่วนสำคัญที่จะทำให้ระบบการให้คำปรึกษาประสบความสำเร็จ นิสิต/นักศึกษาควรแสดงบทบาท ดังนี้

1. มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. เห็นคุณค่าของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับอาจารย์ที่ปรึกษา
3. เข้าร่วมพบปะกับอาจารย์ที่ปรึกษาตามเวลาที่กำหนด
4. แจ้งความต้องการและความคาดหวังในคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
5. เข้าใจเรื่องการเจริญเติบโตและการพัฒนาตนเอง
6. เปิดใจกว้างกับคำแนะนำ และเป็นมิตรกับอาจารย์ที่ปรึกษา
7. มีความมั่นใจในความสามารถของตนเองทั้งการเรียนและอาชีพ
8. มีความรู้จากการกระตุ้นคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

เกลโซและเฟรทซ์ (Gelso and Fretz. 1992: 5) ได้กล่าวถึงการให้คำปรึกษาว่ามีบทบาทที่สำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

1. บทบาทด้านการปรับปรุงแก้ไข (remedial role) เป็นบทบาทในการช่วยเหลือบุคคลเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งอาจจะดำเนินการเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม การสอดแทรกโดยการปรับปรุงแก้ไข อาจทำรวมไปกับการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัว สังคม หรือจิตบำบัด จัดให้กับนักศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ในชีวิตได้ ซึ่งอาจเป็นปัญหาในเบื้องต้นของบุคลิกภาพหรือปัญหาที่ลึกซึ้งมากขึ้น ซึ่งอาจมีอยู่เป็นครั้งคราวหรือมีอยู่เป็นเวลานาน

2. บทบาทด้านการป้องกัน (preventive role) เป็นบทบาทที่นักจิตวิทยาการให้คำปรึกษาควรทำก่อนบทบาทด้านอื่น เพราะเป็นการกันล้ามนิวรณ์ล่วงหน้าก่อนจะเกิดความยุ่งยากขึ้นในอนาคต

3. บทบาทด้านการศึกษาและพัฒนา (educative and developmental role) เป็นบทบาทที่มีวัตถุประสงค์จะช่วยเหลือบุคคลแต่ละคนในการวางแผน เป็นการช่วยให้บุคคลค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนอีกประการหนึ่ง การจัดชั้นเรียนเพื่อฝึกทักษะต่างๆ ด้านการศึกษาของนักศึกษาในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์จะช่วยให้เป็นนักศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จะมีผลดีกว่าการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการณ์เรียนให้มีประสิทธิภาพในภายหลัง

ลักษณะของการจัดการบริการให้คำปรึกษาจะเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้ (ศิริลักษณ์ หัวหาญ. 2544: 13 ; อ้างอิงจาก Kaforsin. 1985: 41-42) ซึ่งอาจจัดบริการให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. บริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นบริการที่จะช่วยให้นักศึกษาได้วางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะให้บริการในด้านการวางแผนการดำเนินชีวิต การเลือกสาขาวิชา การให้ข้อมูลด้านอาชีพ และการทดสอบในด้านต่างๆ

2. บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษา เป็นบริการที่จะช่วยให้นักศึกษามีความรู้ในเรื่องการพัฒนาทักษะต่างๆ ด้านการเรียน การสร้างนิสัยที่ดีในการเรียน การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาการเรียน

3. บริการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัว เป็นบริการที่จะช่วยนักศึกษาที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว ปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วทางสถาบันการศึกษาจะให้ความร่วมมือในกรณีที่ปัญหาไม่ซับซ้อนเกินไป

สรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านการให้คำปรึกษา เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในสภาวะปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษา เพราะการมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคุณภาพก็จะสามารถเพิ่มพูนคุณภาพของผู้เรียนได้ในทุกด้าน ดังนั้นกระบวนการให้คำปรึกษาที่จึงถือเป็นหัวใจสำคัญที่เกิดจากการแนะนำผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ และเมื่อผู้เรียนเข้าสู่ระบบกระบวนการให้คำปรึกษาและพัฒนาตนเองได้ คือเป็นผู้มีคุณธรรมคู่ความรู้แล้ว ก็จะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติต่อไป

การจัดการศึกษาของคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปรัชญาการศึกษา

มุ่งพัฒนาการศึกษาที่เน้นให้นิสิตเป็นศูนย์กลางโดยเพิ่มพูนศักยภาพการเรียนรู้เชิงบูรณาการ รวมทั้งทักษะด้านต่างๆ การใช้เหตุผลและความคิดเชิงวิพากษ์ ตลอดจนคุณธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพสัตวแพทยศาสตร์ เพื่อให้สัตวแพทยศาสตรบัณฑิตเป็นผู้ “รอบรู้ มีคุณธรรม ชี้นำสังคม”

พันธกิจ

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ ทางด้านการสัตวแพทยศาสตร์ และสร้างองค์ความรู้ผ่านงานวิจัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์เพื่อสร้างเศรษฐกิจ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการสัตวแพทยศาสตร์ และให้บริการทางวิชาชีพและวิชาการทางสัตวแพทย์

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรสัตวแพทยศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2551) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตสัตวแพทยศาสตรบัณฑิตให้เป็นผู้ที่

1. มีความรู้ และทักษะทางวิชาชีพสัตวแพทยศาสตร์ รวมทั้งทักษะเชิงหัตถการทางคลินิกสามารถให้การดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ การวินิจฉัยและการป้องกันโรคระบาดสัตว์ตามที่สังคมคาดหวัง
2. มีความใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้และแสวงหาความรู้ ความเชี่ยวชาญเพิ่มเติม รวมทั้งสามารถสืบค้นและบริหารข้อมูลสารสนเทศด้วยตนเอง โดยตระหนักว่าวิชาการมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. มีความสามารถในการบูรณาการความรู้และทักษะด้านต่างๆ ซึ่งนำไปใช้ได้จริง
4. มีวิสัยทัศน์และเจตคติที่เหมาะสม ซื่อสัตย์ สุจริต มีศีลธรรม ตระหนักถึงส่วนรวม และปฏิบัติตนถูกต้องตามกฎหมาย กติกาสังคม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสัตวแพทย์
5. มีทักษะในการสื่อสารกับผู้อื่น การใช้วิจารณญาณที่เหมาะสม รู้จักการวิเคราะห์ปัญหา และการตัดสินใจให้การรักษาและจัดการสุขภาพสัตว์อย่างสมเหตุสมผล
6. มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในบทบาทของผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม และสามารถทำงานในสังคมที่ต่างวัฒนธรรมได้

การดำเนินงานตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา

1. การเรียนการสอน

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ ทางด้านการสัตวแพทยศาสตร์โดยประกอบด้วย หลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต 1 หลักสูตร หลักสูตรประกาศนียบัตร 1 หลักสูตร หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา 10 หลักสูตร และ ดุษฎีบัณฑิต 5 หลักสูตร คณะสัตวแพทยศาสตร์มีภาควิชา 10 ภาควิชา คือ กายวิภาคศาสตร์ จุลชีววิทยา พยาธิวิทยา เภสัชวิทยา ศัลยศาสตร์ สรีรวิทยา สัตวบาล สุนัขศาสตร์ เชนูเวชวิทยาการ สืบพันธุ์ สัตวแพทยสาธารณสุข และอายุรศาสตร์ โดยภาควิชาดูแลในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่สังกัดภาควิชาให้เป็นไปตามหลักสูตร การประเมินการสอนของอาจารย์ การจัดทำสื่อการสอน มีการประเมินเพื่อปรับโครงสร้างหลักสูตรสัตวแพทยศาสตรบัณฑิต

2. การวิจัย

คณะสัตวแพทยศาสตร์ กำหนดนโยบายและแผนงานเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมงานวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ พัฒนาการเรียนการสอน และเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงระดับชาติ และนานาชาติ มีการพัฒนาฐานข้อมูลการวิจัยที่สามารถเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในสื่อ ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. การบริการวิชาการ

คณะสัตวแพทยศาสตร์ จัดให้มีการบริการด้านสัตวแพทย์ในการบำบัดรักษาและดูแล สุขภาพสัตว์ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนทางคลินิกปฏิบัติ ให้บริการวิชาการและสนับสนุนให้มีการเผยแพร่วิชาการต่อสังคมเพื่อจุดประสงค์ในการพัฒนาสุขภาพที่ดีของสัตว์และส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนโดยทางอ้อม เป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการเพื่อให้มีการพัฒนาและ แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างหน่วยงาน

4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

คณะสัตวแพทยศาสตร์ ให้การสนับสนุนในการดำเนินงานและเข้าร่วมกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมและจริยธรรมตามโอกาสและ เทศกาล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีขั้นตอนในการศึกษาวิจัย ดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมายไว้คือ นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2552 รวมจำนวนนิสิตทั้งสิ้น 824 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ คือ นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2552 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 95% ($\alpha = .05$) แล้วทำการเปรียบเทียบคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรคำนวณของ (Cochran, 1977: 78) โดยประมาณค่าความแปรปรวนจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น 2 มิติ (Two Phases Sampling) โดยใช้ตัวแปรชั้นปี และเพศ เป็นชั้น (Strata) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	จำนวนนิสิต			กลุ่มตัวอย่าง
	ชาย	หญิง	รวม	
1	51	109	160	91
2	42	85	127	80
3	36	93	129	80
4	36	92	128	69
5	53	90	143	74
6	48	89	137	72
รวม	266	558	824	466

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมุ่งศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่พึงประสงค์ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของไลเคิร์ต (Likert, 1932: 1-55)

3. นำข้อมูลจากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ข้อคำถามจำนวน 60 ข้อ โดยแบ่งเป็นข้อคำถาม ด้านความสามารถในการสอนของอาจารย์ 15 ข้อ ด้านบุคลิกภาพ 15 ข้อ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 15 ข้อ และด้านการให้คำปรึกษา 15 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในด้านภาษาและความถูกต้องชัดเจนของข้อคำถามในแบบสอบถาม และตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ นำเสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และรับข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาร้อยละ 27 ของกลุ่มสูง และค่าร้อยละ 27 ของกลุ่มต่ำ แล้วใช้การทดสอบที (t-test) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าที่ ตั้งแต่ 1.761 ขึ้นไป ไว้ใช้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

7. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1984: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

8. นำแบบสอบถามเสนอกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่พึงประสงค์ในความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนไว้ ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีลักษณะในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีลักษณะในเรื่องดังกล่าวมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีลักษณะในเรื่องดังกล่าวปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีลักษณะในเรื่องดังกล่าวน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีลักษณะในเรื่องดังกล่าวน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยไว้ ดังนี้

- คะแนน 4.50-5.00 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด
- คะแนน 3.50-4.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะในเรื่องดังกล่าวมาก
- คะแนน 2.50-3.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะในเรื่องดังกล่าวปานกลาง
- คะแนน 1.50-2.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะในเรื่องดังกล่าวน้อย
- คะแนน 1.00-1.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะในเรื่องดังกล่าวน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอย่างอิสระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์เพื่อขอความร่วมมือและอนุญาตให้นิสิตชั้นปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2552 เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2. นำหนังสือตามข้อ 1 พร้อมด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแล้วไปขอความร่วมมือกับนิสิตชั้นปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2552 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ 4 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่พึงประสงค์แต่ละด้านโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
 - 1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถาม (Discrimination Power) เป็นรายข้อ โดยใช้การทดสอบที (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1984: 161)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่

3.1 การทดสอบแบบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สถิติทดสอบที (t-test)

3.2 การทดสอบแบบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
p	แทน	ความน่าจะเป็นที่สถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและแบ่งการนำเสนอผลการศึกษออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน) n = 402	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	117	29.1
หญิง	285	70.9
รวม	402	100.0
ระดับการศึกษา		
ระดับพลีคลินิก	222	55.2
ระดับคลินิก	180	44.8
รวม	402	100.0
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
ต่ำกว่า 2.51	27	6.7
2.51 – 2.99	162	40.3
3.00 ขึ้นไป	213	53.0
รวม	402	100.0

จากตาราง 2 พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 70.9) โดยมากกว่าครึ่งศึกษาอยู่ในระดับพลีคลินิก (ร้อยละ 55.2) และมากกว่าครึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00 ขึ้นไป (ร้อยละ 53.0)

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 3-10

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ในแต่ละด้านและโดยรวม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์	n = 402		
	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านความสามารถในการสอน	4.51	.47	มากที่สุด
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.54	.48	มากที่สุด
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.62	.47	มากที่สุด
4. ด้านการให้คำปรึกษา	4.50	.53	มากที่สุด
โดยรวม	4.54	.45	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละด้านและโดยรวมในระดับมากที่สุด

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ด้านความสามารถในการสอน เป็นรายชื่อ

ด้านความสามารถในการสอน	n = 402		
	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1. เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน	4.63	.54	มากที่สุด
2. ชี้แจงแผนการเรียนรายวิชา และวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน	4.48	.65	มาก
3. สร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	4.55	.63	มากที่สุด
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา ได้เหมาะสม	4.51	.59	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านความสามารถในการสอน	n = 402		
	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา ได้เหมาะสม	4.54	.62	มากที่สุด
6. นำประสบการณ์ต่างๆ มาใช้ประกอบการสอน	4.57	.62	มากที่สุด
7. ใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอนอย่างเป็นระบบ	4.53	.60	มากที่สุด
8. ทักษะในการสื่อสารทั้งการพูด และภาษาท่าทาง	4.59	.63	มากที่สุด
9. ดูแลการปฏิบัติงานในรายวิชาฝึกงานอย่าง ใกล้ชิด	4.52	.64	มากที่สุด
10. ส่งเสริมให้นิสิต เรียนรู้และปฏิบัติงานด้วย ตนเอง	4.45	.66	มาก
11. วัดและประเมินผลภาคทฤษฎีสัมพันธ์กับ กิจกรรมการสอนและวัตถุประสงค์ของการเรียน การสอน	4.39	.71	มาก
12. วัดและประเมินผลภาคปฏิบัติสัมพันธ์กับ กิจกรรมการสอนและวัตถุประสงค์ของการเรียน การสอน	4.41	.70	มาก
รวมด้านความสามารถในการสอน	4.51	.47	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความคิดเห็น
ว่า อาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสามารถในการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสามารถในการสอนอยู่ในระดับมาก
ที่สุดเกือบทุกข้อ ยกเว้นเรื่องเกี่ยวกับการชี้แจงแผนการเรียนรายวิชาและวัตถุประสงค์ของการ
เรียนการสอน การส่งเสริมให้นิสิตเรียนรู้และปฏิบัติงานด้วยตนเอง การวัดและประเมินผล
ภาคทฤษฎีสัมพันธ์กับกิจกรรมการสอนและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และการวัดและ
ประเมินผลภาคปฏิบัติสัมพันธ์กับกิจกรรมการสอนและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ที่นิสิต
มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะดังกล่าวในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ด้านบุคลิกภาพ เป็นรายชื่อ

ด้านบุคลิกภาพ	n = 402		
	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1. แต่งกายเหมาะสมกับวัย โอกาส และสถานที่	4.55	.63	มากที่สุด
2. พูดจาชัดเจน ถูกต้อง เป็นไปตามธรรมชาติ	4.60	.57	มากที่สุด
3. มีมารยาทดี และวางตัวได้เหมาะสม	4.58	.60	มากที่สุด
4. มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง	4.51	.63	มากที่สุด
5. ยอมรับฟังความคิดเห็นของนิสิต	4.64	.56	มากที่สุด
6. มีความมั่นคงทางอารมณ์ ใช้เหตุผลในการตัดสินใจมากกว่าใช้อารมณ์	4.64	.54	มากที่สุด
7. มีอารมณ์ขัน ร่าเริงแจ่มใส	4.55	.64	มากที่สุด
8. แสดงความยินดีกับนิสิตเมื่อนิสิตประสบความสำเร็จ	4.52	.64	มากที่สุด
9. มีความกระตือรือร้นและตื่นตัวอยู่เสมอ	4.52	.61	มากที่สุด
10. ดูแลเอาใจใส่นิสิตเท่าเทียมกัน	4.55	.62	มากที่สุด
11. แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.45	.64	มาก
12. ช่วยเหลืองานอาจารย์ด้วยกันเมื่อมีโอกาส	4.38	.71	มาก
13. ร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานในการอบรมสั่งสอนนิสิต	4.45	.66	มาก
รวมด้านบุคลิกภาพ	4.54	.48	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นว่า อาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นว่า อาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกข้อ ยกเว้นเรื่องเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเพื่อนร่วมงาน การช่วยเหลืองานอาจารย์ด้วยกันเมื่อมีโอกาส และการร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานในการอบรมสั่งสอนนิสิต ที่นิสิตมีความคิดเห็นว่า อาจารย์มีคุณลักษณะดังกล่าวในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต

คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์
ด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นรายชื่อ

ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	n = 402		
	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1. มีความยุติธรรมต่อนิสิต ไม่ลำเอียง ไม่เลือกที่รัก มักที่ชัง	4.60	.62	มากที่สุด
2. มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติหน้าที่ ครบถ้วนไม่บกพร่อง	4.61	.56	มากที่สุด
3. มีความขยัน มีความตั้งใจ และพยายามช่วยให้ นิสิตบรรลุจุดมุ่งหมาย	4.61	.58	มากที่สุด
4. มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเป็น แบบอย่างที่ดีแก่นิสิต	4.60	.58	มากที่สุด
5. รักษาชื่อเสียง มีความรัก และศรัทธาในอาชีพครู สำนึกและตระหนักที่จะเป็นครูที่ดี	4.65	.55	มากที่สุด
6. ความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น	4.62	.57	มากที่สุด
7. ประพฤติตนตามหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ	4.54	.61	มากที่สุด
8. ประพฤติตนดีสม่ำเสมอ	4.61	.60	มากที่สุด
9. มีความซื่อสัตย์ สุจริตไม่แสวงหาผลประโยชน์ จากนิสิต	4.65	.58	มากที่สุด
10. กล่าวคำตักเตือนนิสิตเมื่อประพฤติไม่ถูกต้อง	4.60	.60	มากที่สุด
11. ไม่ใช้เวลาในการสอนไปทำกิจกรรมอื่นที่สร้าง ผลประโยชน์ต่อตนเอง	4.62	.57	มากที่สุด
12. ไม่ทำโทษนิสิตจนเกินกว่าเหตุ	4.63	.56	มากที่สุด
13. ไม่นำงานของคนอื่นมาเป็นผลงานของตนเอง	4.66	.57	มากที่สุด
รวมด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.62	.47	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความคิดเห็น
ว่า อาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับมาก
ที่สุดทุกข้อ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต

คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์
ด้านการให้คำปรึกษา เป็นรายข้อ

ด้านการให้คำปรึกษา	n = 402		
	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1. ให้ข่าวสาร และข้อมูลต่างๆ แก่นิสิต	4.58	.59	มากที่สุด
2. ให้คำปรึกษาในการวางแผนการเรียน	4.56	.61	มากที่สุด
3. ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการเรียน	4.59	.60	มากที่สุด
4. ให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียนตาม ความถนัดของนิสิต	4.56	.63	มากที่สุด
5. ให้คำปรึกษาด้านผลการเรียน ติดตาม ผลการเรียนของนิสิตอย่างสม่ำเสมอ	4.55	.64	มากที่สุด
6. ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเข้าร่วม กิจกรรมนิสิต	4.49	.67	มาก
7. ให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวของนิสิต	4.36	.79	มาก
8. ให้คำปรึกษาในการลงทะเบียน และการตรวจ ผลการลงทะเบียนของนิสิต	4.41	.67	มาก
9. แนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับนิสิต	4.48	.66	มาก
10. ติดตามผลนิสิตหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว	4.42	.68	มาก
11. จัดทำข้อมูลทั่วไป และเก็บเอกสารที่ เกี่ยวข้องกับนิสิต	4.42	.73	มาก
12. มีหลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา	4.51	.66	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการให้คำปรึกษา	n = 402		
	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
13. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาด้านอาชีพ	4.58	.61	มากที่สุด
14. ให้คำปรึกษาในการตัดสินใจเลือกเรียนในกรณีที่นิสิต แต่งกายไม่เรียบร้อยหรือมีความประพฤติ ไม่เหมาะสม	4.48	.66	มาก
15. กำหนดเวลาให้นิสิตเข้าพบเพื่อขอ คำปรึกษาแนะนำอย่างสม่ำเสมอ	4.46	.66	มาก
รวมด้านการให้คำปรึกษา	4.50	.53	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นว่า อาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการให้คำปรึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นว่า อาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เกือบทุกข้อ ยกเว้นเรื่องเกี่ยวกับการติดตามผลการเรียนของนิสิตอย่างสม่ำเสมอ การให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต การให้คำปรึกษาในการลงทะเบียนและการตรวจผลการลงทะเบียนของนิสิต การแนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับนิสิต การติดตามผลนิสิตหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว การจัดทำข้อมูลทั่วไปและเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสิต การให้คำปรึกษาในการตัดสินใจเลือกเรียนในกรณีที่นิสิตแต่งกายไม่เรียบร้อยหรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม และกำหนดเวลาให้นิสิตเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาแนะนำอย่างสม่ำเสมอ ที่นิสิตมีความเห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะดังกล่าวในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต
คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์
ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์	นิสิตชาย (n = 117)			นิสิตหญิง (n = 285)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ด้านความสามารถในการสอน	4.51	.48	มากที่สุด	4.52	.47	มากที่สุด
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.50	.53	มากที่สุด	4.55	.46	มากที่สุด
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.59	.51	มากที่สุด	4.63	.45	มากที่สุด
4. ด้านการให้คำปรึกษา	4.45	.56	มาก	4.51	.52	มากที่สุด
โดยรวม	4.51	.48	มากที่สุด	4.55	.44	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชายและหญิงมีความคิดเห็นว่า อาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และโดยรวมในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านการให้คำปรึกษาที่นิสิตชายมีความคิดเห็นว่า อาจารย์มีในระดับมาก ในขณะที่นิสิตหญิงมีความคิดเห็นว่า อาจารย์มีคุณลักษณะดังกล่าวในระดับมากที่สุด

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต
คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์
ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์	ระดับพรีคลินิก n = 222			ระดับคลินิก n = 180		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ด้านความสามารถในการสอน	4.46	.49	มาก	4.59	.43	มากที่สุด
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.51	.49	มากที่สุด	4.57	.47	มากที่สุด
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.57	.49	มากที่สุด	4.67	.44	มากที่สุด
4. ด้านการให้คำปรึกษา	4.50	.53	มากที่สุด	4.50	.54	มากที่สุด
โดยรวม	4.51	.47	มากที่สุด	4.58	.43	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับพลีคลินิก และระดับคลินิกมีความคิดเห็นว่ อาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ด้านการให้คำปรึกษา และโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านความสามารถในการสอน นิสิตระดับพลีคลินิกมีความคิดเห็นว่ อาจารย์มีในระดับมาก ในขณะที่นิสิตระดับคลินิกมีความคิดเห็นว่ อาจารย์มีในระดับมากที่สุด

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิต

คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาจารย์	ต่ำกว่า 2.51 n = 27			2.51-2.99 n = 162			3.00 ขึ้นไป n = 213		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ด้านความสามารถในการสอน	4.36	.44	มาก	4.54	.45	มากที่สุด	4.51	.49	มากที่สุด
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.28	.39	มาก	4.56	.45	มากที่สุด	4.55	.51	มากที่สุด
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.47	.50	มาก	4.65	.44	มากที่สุด	4.61	.49	มากที่สุด
4. ด้านการให้คำปรึกษา	4.20	.53	มาก	4.56	.51	มากที่สุด	4.49	.54	มาก
โดยรวม	4.32	.40	มาก	4.58	.42	มากที่สุด	4.53	.47	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 2.51 - 2.99 มีความคิดเห็นว่ อาจารย์ควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละด้าน และโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่า 2.51 มีความคิดเห็นว่ อาจารย์ควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป มีความคิดเห็นว่ อาจารย์ควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการให้คำปรึกษาที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบที(t-test) ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ดังแสดงในตาราง 11-13

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์	นิสิตชาย (n = 117)		นิสิตหญิง (n = 285)		t	p
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
1. ด้านความสามารถในการสอน	4.51	.48	4.52	.47	0.085	.932
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.50	.53	4.55	.46	1.003	.316
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.59	.51	4.63	.45	0.819	.413
4. ด้านการให้คำปรึกษา	4.45	.56	4.51	.52	1.051	.294
โดยรวม	4.51	.48	4.55	.44	0.842	.400

จากตาราง 11 นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชายและหญิงมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์	ระดับพรีคลินิก (n = 222)		ระดับคลินิก (n = 180)		t	p
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
1. ด้านความสามารถในการสอน	4.46	.49	4.59	.43	2.803	.005
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.51	.49	4.57	.47	1.202	.230
3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.57	.49	4.67	.44	2.058	.040
4. ด้านการให้คำปรึกษา	4.50	.53	4.50	.54	0.029	.977
โดยรวม	4.51	.47	4.58	.43	1.503	.134

จากตาราง 12 นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาอยู่ในระดับต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ศึกษาในระดับต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านความสามารถในการสอน และด้านคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของอาจารย์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านความสามารถ ในการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.781	.390	1.765	.173
	ภายในกลุ่ม	399	88.232	.221		
	รวม	401	89.013			
ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.846	.923	4.019	.019
	ภายในกลุ่ม	399	91.618	.230		
	รวม	401	93.464			
ด้านคุณธรรมและ จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	.784	.392	1.778	.170
	ภายในกลุ่ม	399	87.978	.220		
	รวม	401	88.762			
ด้านการให้คำปรึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.075	1.538	5.496	.004
	ภายในกลุ่ม	399	111.632	.280		
	รวม	401	114.707			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.532	.766	3.788	.023
	ภายในกลุ่ม	399	80.704	.202		
	รวม	401	82.236			

จากตาราง 13 พบว่านิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านิสิตมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ด้านบุคลิกภาพ และด้านการให้คำปรึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงในตาราง 14 - 16

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ย)	n = 402			
	\bar{X}	ต่ำกว่า 2.51	2.51 – 2.99	3.00 ขึ้นไป
		4.32	4.58	4.53
ต่ำกว่า 2.51	4.32			
2.51 – 2.99	4.58	*		
3.00 ขึ้นไป	4.53			

* $p < 0.05$

จากตาราง 14 พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่า 2.51 มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวมแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.51-2.99 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านบุคลิกภาพ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ย)	n = 402			
	\bar{X}	ต่ำกว่า 2.51	2.51 – 2.99	3.00 ขึ้นไป
		4.28	4.56	4.55
ต่ำกว่า 2.51	4.28			
2.51 – 2.99	4.56	*		
3.00 ขึ้นไป	4.55	*		

* $p < 0.05$

จากตาราง 15 พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่า 2.51 มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านบุคลิกภาพแตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.51-2.99 และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ย) 3.00 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านการให้คำปรึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ย)	\bar{X}	n = 402		
		ต่ำกว่า 2.51	2.51 – 2.99	3.00 ขึ้นไป
ต่ำกว่า 2.51	4.20			
2.51 – 2.99	4.56	*		
3.00 ขึ้นไป	4.49	*		

* $p < 0.05$

จากตาราง 16 พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ต่ำกว่า 2.51 มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านการให้คำปรึกษา แตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.51-2.99 และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2552 รวมจำนวนนิสิตทั้งสิ้น 402 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมุ่งศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของไลเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.977

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ 4 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่พึงประสงค์ในแต่ละด้าน และโดยรวม จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา ใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามทัศนะของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชายและหญิงมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาอยู่ในระดับต่างกัันมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในระดับต่างกัันมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านความสามารถในการสอน และด้านคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกัันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

4. นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัันมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวมแตกต่างกัันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัันมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านบุคลิกภาพ และด้านการให้คำปรึกษา แตกต่างกัันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามทัศนะของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

1.1 ด้านความสามารถในการสอน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความสามารถในการสอนในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าการสอนในคณะสัตวแพทยศาสตร์ใช้วิธีการสอนโดยการบรรยาย และการฝึกปฏิบัติเป็นหลัก อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีประสบการณ์ความรู้ในด้านวิชาการ สัตวแพทย์ สามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างถูกต้อง มีการวางแผนการสอนตรงกับหลักสูตรเพื่อให้การสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายที่วางไว้ สามารถสอนให้นิสิตรู้จักคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ในวิชาที่สอน ใช้เทคนิคการสอนวิธีต่างๆ สามารถใช้สื่อและอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม และจัดกิจกรรมการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ดังที่ ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา (2543: 7-9) กล่าวว่า ครูควรมีการจัดทำแผนการสอน และออกแบบการสอนอย่างมีระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ พรรรัตน์ แสงกระจ่าง (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์ภายใต้กรอบเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการตามความคิดเห็นของนักศึกษาอาชีวศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า อาจารย์มีคุณลักษณะด้านการสอนอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านบุคลิกภาพ ผลการศึกษาพบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ผู้สอนคณะสัตวแพทยศาสตร์ เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี แต่งกายถูกกาลเทศะ ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ มีความขยัน รับผิดชอบ วางตัวเหมาะสม กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นิสิตอย่างเต็มความสามารถและเต็มเวลา ดูแลเอาใจใส่นิสิตอย่างเท่าเทียมกัน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับ นิสิตซึ่งส่งผลให้นิสิตเกิดความรู้สึกเป็นกันเองกับผู้สอน ดึงดูดให้สนใจอยากที่จะเรียน ดังที่ สุรชาติ สังข์รุ่ง (2537: 53-54) กล่าวว่าคุณลักษณะของครูที่ดีในด้านคุณลักษณะส่วนตัว คือ ควรเป็นผู้ที่มีการแต่งกายสะอาด ท่าทางดึงดูดจิตใจ มีอารมณ์มั่นคง มีอารมณ์ขัน ร่าเริง มองโลกในแง่ดี มีความกระตือรือร้น มีสุขภาพดี ควรมีความชำนาญและเชี่ยวชาญในการทำงานทั้งทางการสอน การมีทักษะและเทคนิคการสอน มีความเป็นมิตรกับเด็ก สามารถปรับตัวเข้ากับเด็กได้ มีเหตุผล น่าเคารพนับถือ สุขุมเยือกเย็น สอดคล้องกับปริศนา สมพงษ์ (2532: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษามีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผลการศึกษาพบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า นิสิตต้องการอาจารย์ที่มีความรับผิดชอบในการช่วยเหลือสังคม เสียสละ สามารถอุทิศเวลาให้กับงานที่ได้รับมอบหมายและงานบริการวิชาการต่างๆ ตรงต่อเวลา ในการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเหลือนิสิตให้บรรลุจุดมุ่งหมาย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ดังที่ เฟ็มวูธ บุปผามาตะนัง (2543: 45) กล่าวว่า คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดความเจริญและความเสื่อมของสังคม สังคมที่เจริญจะมีคนที่ทรงคุณธรรมอยู่มาก และการที่คนจะมีความประพฤติดีขึ้นอยู่กับการศึกษาอบรม ครู-อาจารย์เป็นผู้ที่มีส่วนช่วยในการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ครูจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการแล้ว ครูยังต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม เช่น มีความเมตตา เสียสละ อดทน มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป สิ่งเหล่านี้จะกำกับให้ครูใช้ความรู้ที่มีอยู่ไปในทางที่สร้างสรรค์ สอดคล้องกับ วีระพันธ์ สมบูรณ์ชัย (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมตามความคาดหวังของ นักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการอาชีพฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูมีคุณลักษณะด้านคุณธรรมและความประพฤติอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการให้คำปรึกษา ผลการศึกษาพบว่า นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการให้คำปรึกษา ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า นิสิตเห็นว่าการให้คำปรึกษาเป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนไม่ว่าจะเป็นเรื่องการให้คำปรึกษาด้านปัญหาการเรียน ปัญหาส่วนตัว ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวนิสิต เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับทุนการศึกษา และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียนให้เหมาะสมกับหลักสูตร ความสนใจ และความสามารถของนิสิตเพื่อให้นิสิตนำไปประกอบวิชาชีพได้ และการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความแตกต่างจากการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ อาจทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัวของนิสิต อันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและการดำเนินชีวิตประกอบกับความซับซ้อนของสังคมปัจจุบัน ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้คำปรึกษาแก่นิสิต ดังนั้นอาจารย์จึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่จะช่วยเหลือในด้านการเรียน การอบรม เพื่อช่วยขจัดปัญหาหรือลดปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับนิสิตได้ ดังที่ วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล (2550: 53-57) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรแสดงบทบาทในการสนับสนุนผู้เรียนให้สำรวจตนเองด้านความฉลาดทางอารมณ์ การมีส่วนร่วมกับผู้เรียนในกระบวนการเลือกวิชาเรียนให้เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถ การแนะนำผู้เรียนในการประสบความสำเร็จในการศึกษาและประกอบวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ ห้าวหาญ (2544: 53) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการการบริการให้คำปรึกษาของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษากุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่า นักศึกษามีความต้องการการบริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และด้านสังคมอยู่ในระดับมาก

2. นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชายและหญิง เห็นว่าอาจารย์มีลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย อาจเป็นเพราะว่า ทั้งนิสิตชายและหญิงต่างก็ต้องการให้อาจารย์ผู้สอนมีความรัก และความเมตตาต่อนิสิต มีความเสียสละ มีความเข้าใจ และเอาใจใส่ต่อนิสิตทุกคน เป็นแบบอย่างที่ดีมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ สามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี มีการสอนที่หลากหลาย มีการปรับปรุงวิธีการสอนเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยไม่ได้เลือกปฏิบัติในการถ่ายทอดวิชาความรู้ และประสบการณ์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความยุติธรรม และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน อาจารย์ผู้สอนมีการสอนที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของนิสิต โดยนิสิตศึกษาวิชาชีพด้านสัตวแพทย์เหมือนกัน ภายใต้อาจารย์ที่สอนเหมือนกัน จึงอาจมีแนวคิดที่สอดคล้องกันเมื่อเข้ามาศึกษาที่คณะสัตวแพทยศาสตร์ ดังที่ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533: 63) ได้กล่าวว่าความแตกต่างระหว่างเพศเป็นสิ่งที่สังคมสร้างความคาดหวังไว้ ความแตกต่าง จริงๆ มีน้อยมาก อาจารย์ผู้สอนต้องสอนนิสิตทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความสามารถเท่าเทียมกัน และไม่ควรตั้งความคาดหวังว่าเพศหนึ่งเพศใดจะดีกว่ากัน สอดคล้องกับ พันธุ์เพ็ญ หีบเพ็ชร (2540: 85) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนวิชาชีพพระยะสันตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่วิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคใต้ ที่พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อครูสอนวิชาชีพพระยะสันไม่แตกต่างกัน

3 นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาอยู่ในระดับต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย อาจเป็นเพราะว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในระดับต่างกันต่างก็ต้องการให้อาจารย์ผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถทางด้านวิชาการ เป็นผู้เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงอาจารย์ผู้สอนให้ความเอาใจใส่อย่างเท่าเทียมกัน อุทิศตนและเวลาเพื่อส่งเสริมและพัฒนานิสิตในทุกๆ ด้าน มีความรับผิดชอบต่อนักศึกษา มีการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นประจำ และส่งเสริมให้นิสิตได้รับความรู้อย่างเต็มความสามารถ และการให้คำปรึกษาแก่นิสิตทั้งปัญหาการเรียน และปัญหาส่วนตัวโดยอาจารย์ผู้สอนเห็นความสำคัญของการให้คำปรึกษา และสามารถให้คำปรึกษากับนิสิตในความดูแลทุกระดับการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งหมดนี้ย่อมส่งผลให้นิสิตที่ศึกษาในระดับต่างกันมีทัศนะไปในทิศทางเดียวกัน ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 5) กล่าวว่า ลักษณะที่ดีของอาจารย์ คือ ต้องมีความตั้งใจจริงที่จะสอน มีความรู้ที่จะสอน มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม เข้าใจและเอาใจใส่ผู้เรียน สอดคล้องกับ สมปอง นกน้อย (2550: 82) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยโดยรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ศึกษาในระดับการศึกษาต่างก็มีทักษะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านความสามารถในการสอน และด้านคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย อาจเป็นเพราะว่า นิสิตแต่ละระดับการศึกษา มีพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ สภาพการเรียนรู้ การเรียนการสอน วิธีการสอนของอาจารย์ การวัดและประเมินผล และเนื้อหาวิชาทั้งทฤษฎี และปฏิบัติแตกต่างกัน ซึ่งระดับพลีคลินิก นิสิตยังไม่มี ความคุ้นเคยกับบริบทของคณะสัตวแพทยศาสตร์เท่าที่ควร ยังต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะเรื่องการเรียน จะเน้นในภาคทฤษฎีเป็นหลัก ยังไม่เน้นภาคปฏิบัติ แต่นิสิตระดับคลินิกเรียนทั้งทฤษฎี และเน้นการปฏิบัติ จึงได้ฝึกฝนทักษะเพื่อให้เกิดความเข้าใจหลักการของวิชาชีพทางด้านสัตวแพทย์ อาจารย์ผู้สอนต้องถ่ายทอดความรู้พร้อมกับสอดแทรกคุณธรรมให้กับนิสิตด้วย จึงถือได้ว่าการพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมให้แก่ นิสิตนับเป็นภาระสำคัญของอาจารย์ผู้สอนที่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 8) ระบุในหมวด 4 กล่าวว่า ครู อาจารย์เองก็ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความสามารถทางวิชาการด้วย โดยเน้นความสำคัญทั้งกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ความรู้ คุณธรรม และบูรณาการในเรื่องต่างๆ ให้เหมาะสมกับระดับการศึกษา สอดคล้องกับ ลักษณะมี พันธุ์ชนโสภณ (2546: 74) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า นักศึกษาชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์มีคุณลักษณะด้านการสอน ด้านคุณธรรมของครู และโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนด้านบุคลิกภาพ และด้านการให้คำปรึกษา ไม่พบความแตกต่าง อาจเป็นเพราะว่า นิสิตไม่ว่าจะศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาใดก็ตาม ต่างก็อาจมีปัญหาในเรื่องของการเรียน และการปรับตัว อันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและการดำเนินชีวิต เหมือนๆ กัน เช่น ผู้ปกครองอาจไม่ค่อยมีเวลาให้คำปรึกษาแก่นิสิต อาจารย์ผู้สอนจึงต้องให้คำปรึกษาซึ่งเป็นที่ปรึกษาที่ และความรับผิดชอบโดยตรง และการที่อาจารย์ผู้สอนพูดจาสุภาพ กริยามารยาทดี แต่งกายเรียบร้อย มีความเป็นกันเองกับนิสิต สามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ให้เข้าใจง่ายและชัดเจน มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ทำให้นิสิตทุกระดับการศึกษารู้สึกได้ถึงความเป็นกันเอง สามารถเข้าพบอาจารย์เพื่อขอคำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ทั้งทางด้านเกี่ยวกับอาชีพ ด้านปัญหาส่วนตัว และด้านการศึกษา เช่น การวางแผนการเรียน การลงทะเบียนเรียน การศึกษาต่อ และผลการเรียน เป็นต้น ย่อมส่งผลให้นิสิตที่ศึกษาในระดับต่างกันมีทักษะไปในทิศทางเดียวกัน ดังที่ เกลโซและเฟรทซ์ (Gelso and Fretz, 1992: 5) กล่าวว่า บทบาทด้านการปรับปรุงแก้ไข (remedial role) เป็นบทบาทในการช่วยเหลือบุคคล เพื่อแก้ปัญหา ซึ่งอาจจะดำเนินการเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม การสอดแทรกโดยการปรับปรุงแก้ไข อาจทำรวมไปกับการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัว สังคม หรือจิตบำบัด จัดให้กับนักศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือ

เนื่องจากไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ในชีวิตได้ ซึ่งอาจเป็นปัญหาในเบื้องต้นของบุคลิกภาพ หรือ ปัญหาที่ลึกซึ้งมากขึ้น ซึ่งอาจมีอยู่เป็นครั้งคราวหรือมีอยู่เป็นเวลานาน และบทบาทด้านการศึกษา และพัฒนา (educative and developmental role) เป็นบทบาทที่มีวัตถุประสงค์จะช่วยเหลือบุคคล แต่ละคนในการวางแผน เป็นการช่วยให้บุคคลค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนอีกประการหนึ่ง สอดคล้องกับ ศักดิ์ชาย กมลพันธ์ (2543: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ อาจารย์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครพบว่า คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของอาจารย์โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน ได้แก่ ด้านการให้คำปรึกษา และด้านบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน

4. นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย อาจเป็นเพราะว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ต้องการให้อาจารย์ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ โดยมีการแลกเปลี่ยน และการอภิปรายของ รายวิชาทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นิสิตได้ แสดงความคิดเห็น สามารถให้คำปรึกษาแหล่งความรู้ทางวิชาการ และวิชาชีพให้แก่ นิสิตเพิ่มเติม จากเนื้อหาในบทเรียนได้เป็นอย่างดี ในขณะที่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ต้องการให้อาจารย์ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ชัดเจน โดยอาศัยสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิคต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น อาจารย์ต้องปรับวิธีการสอนให้ช้าลง และต้องพยายาม สร้างบรรยากาศในห้องเรียนไม่ให้น่าเบื่อ โดยการแทรกอารมณ์ขัน ซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศเป็น กันเองในห้องเรียน ทำให้นิสิตเกิดความเข้าใจเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น ดังที่เทียน ทองแก้ว (2537: 50-54) กล่าวว่า รูปแบบการสอนที่เน้นความแตกต่าง จะเน้นความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มจากลักษณะของชั้นเรียนที่มีผู้เรียนแตกต่างกัน เกณฑ์แตกต่างกัน ลักษณะของปัญหา แตกต่างกัน การจัดการสอนแบบนี้จะพยายามจัดกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะแต่ละ กลุ่มหรือบุคคล การสอนที่สนองความแตกต่างกันนี้ มีความยุ่งยากในการสอนเนื่องจากผู้เรียนแต่ละ คนย่อมมีพื้นฐานการเรียนรู้ การตั้งใจ ความถนัด ความสนใจ และความสามารถแตกต่างกัน นอกจากนี้ (Cogan.1975: 135-139) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนิสิตกับพฤติกรรมของอาจารย์ พบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างอาจารย์ และนิสิตทำให้การเรียนของนิสิตดีขึ้น ยิ่งอาจารย์และนิสิต มีความสัมพันธ์ต่อกันมากนิสิตมีโอกาพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้นไปด้วย และถ้า นิสิตมีความศรัทธาในตัวอาจารย์จะช่วยให้ นิสิตมีทัศนคติต่อการเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับ ทิพเรศ ศรีนวลดี (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของอาจารย์ที่สอน สาขาเลขานุการ ตามทัศนะของนักศึกษาสาขาวิชาเลขานุการ พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของอาจารย์ที่สอน สาขาวิชาเลขานุการ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกันมีทัศนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านบุคลิกภาพ และด้านการให้คำปรึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย อาจเป็นเพราะว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง เป็นผู้ที่มีความตั้งใจเรียน หากมีข้อสงสัยก็จะกล้าที่ถามหรือขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอน จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนสามารถให้คำแนะนำนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางในเรื่องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา การประกอบอาชีพด้านสัตวแพทย์ การปรับตัวให้เข้ากับสังคม นอกจากนี้บุคลิกภาพที่ดีของอาจารย์ก็อาจทำให้นิสิตอยากเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาจากอาจารย์ผู้สอน เช่น มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเป็นเองระหว่างนิสิตกับอาจารย์ผู้สอนซึ่งมีผลต่อการเรียนภาคปฏิบัติที่อาจารย์มีการสาธิต หรือฝึกปฏิบัติข้างตัวสัตว์ทำให้อาจารย์สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนิสิตได้เข้าใจมากขึ้นในขณะที่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อาจารย์อาจจะต้องให้คำปรึกษาในเรื่องการเรียนอย่างต่อเนื่อง และปรับตัวให้สามารถเข้าใจวิธีการเรียนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เพื่อสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของผลการเรียนให้นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งอาจารย์เป็นผู้ฟังที่ดี และรักษาความลับของนิสิตเพราะจะช่วยให้นิสิตไว้วางใจ และกล้าที่จะปรึกษาปัญหาต่าง ๆ การที่อาจารย์มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทำให้นิสิตกล้าที่จะซักถามข้อสงสัยหรือขอคำแนะนำจากอาจารย์ในเรื่องความเข้าใจเนื้อหาวิชา การเลือกกลุ่มการฝึกปฏิบัติ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์กับนิสิตด้วย ดังที่ ยนต์ ชุ่มจิต (2531: 51) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกันมากที่สุด ซึ่งในอดีตครูถูกยกย่องให้เป็นพ่อ-แม่คนที่สองของศิษย์ นอกเหนือจากการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในด้านวิชาการแล้ว ครูควรสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้เรียน โดยการดูแล เอาใจใส่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เป็นที่ปรึกษาและช่วยหาทางแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนทั้งปัญหาส่วนตัว และปัญหาทางการเรียน สอดคล้องกับ ชฎาพร ราชภักดี (2544: บทคัดย่อ) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์คหกรรมศาสตร์ ตามทัศนะของอาจารย์ และนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์คหกรรมศาสตร์ในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนด้านความสามารถในการสอน และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ไม่พบความแตกต่าง อาจเป็นเพราะว่า ไม่ว่านิสิตจะเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเช่นใดก็ตาม อาจารย์ผู้สอนคงต้องสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพสัตวแพทย์ให้กับนิสิต โดยกำหนดเป็นรายวิชาที่นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนคือ รายวิชากฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพสัตวแพทย์ อาจารย์ผู้สอนมุ่งพัฒนาเพิ่มพูนศักยภาพการเรียนรู้ ทักษะ เน้นความสำคัญของจริยธรรมให้กับนิสิตโดยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับการประเมินเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม อาจารย์ผู้สอนจะเน้นวิธีการที่อยู่บนพื้นฐานของการสังเกต และวิธีการให้นิสิตรายงานตนเอง กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินดังกล่าวจะช่วยพัฒนาให้นิสิตเห็นคุณค่า

ของการเป็นสัตวแพทย์ที่ดี ตระหนักในศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ซึ่งจะเป็นสัตวแพทย์ที่ดีในการให้บริการวิชาการที่สามารถตอบสนองสังคมและประเทศชาติได้เหมือนกัน ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542: 2) กล่าวว่า ในการสร้างความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมตามเจตนารมณ์ คือ การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม นั้นเอง ซึ่งเห็นได้จากการกล่าวถึงการจัดการศึกษา ในลักษณะของกระบวนการเรียนการสอน ในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม เอาไว้อย่างเป็นระบบเริ่มจากความมุ่งหมายและหลักการ แนวทางการจัดการศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ สาระสำคัญของหลักสูตร และการประเมินผล สอดคล้องกับ ลักษณะมี พันธุ์ชนโสภณ (2546: 74) ที่ศึกษางานวิจัยเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ มีคุณลักษณะที่ปฏิบัติในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า ความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านความสามารถในการสอน อาจารย์ผู้สอนทางด้านสัตวแพทยศาสตร์ควรมีสื่อการสอน เทคนิคการสอนใหม่ๆ มีแบบทดสอบ และการวัดที่เป็นมาตรฐาน มีการวางแผนการสอนให้ผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมกัน มีการให้นิสิตค้นคว้านอกชั้นเรียน และมีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะทางด้านคลินิกฝึกปฏิบัติ หรือมีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมมาให้ความรู้แก่นิสิต การใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นสื่อการสอน และควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนควรจะต้องมีเวลาทุ่มเทให้กับการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อนำไปใช้กับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ด้านบุคลิกภาพ อาจารย์ผู้สอนมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ร่าเริงเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิต ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีต่อการเรียนของผู้เรียน และยังส่งผลถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดการประชุมสัมมนา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทภาระกิจของอาจารย์ผู้สอนเพื่อให้ตระหนักถึงบทบาทในฐานะผู้สอนที่ดีที่ควรประพฤติปฏิบัติ

3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาจารย์ผู้สอนต้องสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพสัตวแพทย์ให้เพิ่มมากขึ้น และควรจะได้มีการสอดแทรกการอบรมไปพร้อมๆ กับการสอนด้วยเพื่อให้นิสิตจะได้นำไปใช้ในการปฏิบัติงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรให้อาจารย์ผู้สอนที่เป็นอาจารย์ประจำ ต้องมีหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตและเป็นภาระงานบังคับ โดยกำหนดให้ต้องมีเวลาให้นิสิตมาพบเพื่อขอคำปรึกษาแนะนำอย่างสม่ำเสมอ เช่น การให้คำปรึกษาด้านการเรียน และติดตามผลการเรียนของนิสิตอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร

2. ควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ตามความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยศึกษาตามกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เช่น คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ เป็นต้น

3. ควรพิจารณาลักษณะของตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบเพิ่มเติมในการศึกษาวิจัย เช่น การเลือกประเภทการฝึกปฏิบัติของนิสิต เนื่องจากนิสิตในระดับชั้นปีที่ 5 ต้องเลือกประเภทการฝึกปฏิบัติระหว่างสัตว์เลี้ยงและสัตว์ที่ใช้เป็นอาหาร ซึ่งลักษณะการให้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้สอนนั้นค่อนข้างจะมีความแตกต่างกัน

4. ควรมีการศึกษาลักษณะของอาจารย์ในแต่ละด้านในรูปแบบเชิงลึก เช่น คุณลักษณะด้านการเรียนการสอนก็ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับคุณลักษณะของเนื้อหาวิชา คุณลักษณะของนิสิต เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากการเรียนการสอนในปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และการวิเคราะห์สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กองการเจ้าหน้าที่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. (2543). เกณฑ์การประเมินครูเพื่อรับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “ครูสุตฤดี” ประจำปีการศึกษา 2542. บันทึกข้อความ 20 มีนาคม 2543 (ถ่ายเอกสาร).
- กองมาตรฐานวิชาชีพครู กระทรวงศึกษาธิการ. (2536). รายงานการวิจัย กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการผลิตครู. กรุงเทพฯ: กองมาตรฐานการผลิตครู สำนักงานเลขาธิการ คุรุสภา.
- กองวิจัยทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2535) รายงานการวิจัย การศึกษาพฤติกรรมของครูในอุดมคติผู้เรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมการผลิตตำรา และสื่อการสอน. (2535). คู่มือสื่อการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณิตศักดิ์ อรวีระกุล. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุคนธา ทองบริสุทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2551.
- จักรพรรดิ วัฒนา. (2543). “ใบประกอบอนุญาตประกอบอาชีพครู”. วิทยากรย์. (พฤษภาคม 2543): 6-9.
- จินตนา สุขมาก. (2530). เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาการศึกษา 2143205 หลักการสอน. กรุงเทพฯ. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.
- จุฬา บุรีภักดี. (2533) เอกสารประกอบการสอนวิชา มนุษยสัมพันธ์สำหรับครู. (พิมพ์ครั้งที่ 2). คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- จุฬารัตน์ โสตะ. (2542). คุณค่าของความฉลาดด้านอารมณ์. วารสารศูนย์บริการวิชาการ. (กรกฎาคม-กันยายน 2543): 20-24.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553). จรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์. สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2553, จาก <http://portal.edu.chula.ac.th/edu52/view.php?Page=1242479823265015>

- ชฎาพร ราชภัคดี. (2544). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์คหกรรมศาสตร์ตามทัศนะของอาจารย์ และนักศึกษาศาสนาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา. (2543). "การพัฒนาระบบการสอน". วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 1(มกราคม-เมษายน 2543): 7-9.
- ชีพสมน รังสยาทร. (2543). เอกสารประกอบการสอนวิชา การประเมินผลทางคหกรรมศาสตร์. ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (ถ่ายเอกสาร).
- ชุมพล ศรีทองพูล. (2544). *ครูกับการจัดกระบวนการเรียนรู้. วารสารข้าราชการครู. (เมษายน-พฤษภาคม 2544): 31-34.*
- ถวิล มาตรเลียม. (2542). *คุณภาพครูกับคุณภาพการสอน. วารสารวิชาการ. (เมษายน 2542): 2-8.*
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2543). *ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา. การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. (กรกฎาคม 2542 – มิถุนายน 2543): 8-9.*
- ทองพลู บุญอึ้ง. (2544). "สู่ความเป็นครูมืออาชีพ (3)". วารสารข้าราชการครู. (21 เมษายน-พฤษภาคม 2544): 35-39.
- ทวีป อภิลิทธิ์. (2539). *การสร้างสมรรถภาพในวิชาชีพครูโดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี.*
- ทวีรัสมิ์ ธนาคม. (2543). *ครูผู้ทรงศาสตร์. กรุงเทพฯ. สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย.*
- ทิพเรศ ศรีนวลดี. (2543). *พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของอาจารย์ที่สอนสาขาเลขานุการตามทัศนะของนักศึกษาสาขาเลขานุการ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.*
- เทื่อน ทองแก้ว. (2537). *ทฤษฎีการสอนและรูปแบบการสอน. วารสารสารพัฒนาหลักสูตร. (ตุลาคม-ธันวาคม 2537): 50-54.*
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544). *ความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : ก.พลพิมพ์.*
- นฤมล ชันสัมฤทธิ์ (2542). *การนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์. ปริญญานิพนธ์ คม. (วิชาเอกการอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- นลินี บำเรอราช และวิมลรัตน์ จตุรานนท์. (2545). *การวิเคราะห์องค์ประกอบการประเมินผล การฝึกสอนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*

- ปริศนา สมพงษ์. (2532). การศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ด้านการสอนของอาจารย์ผู้สอน
 วิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในทัศนะของนิสิต. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
 ประภาพรรณ สุวรรณสุข. (2534). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการระบบการเรียนการสอน
Learning-Teaching System หน่วยที่ 11-15. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร จัตตฤฎกุล. (2543). ยุทธวิธีการสอน และการศึกษาของ
 ผู้เรียนวัยรุ่น. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. (พฤษภาคม-สิงหาคม): 84-93.
- พรรัตน์ แสงกระจ่าง. (2545). คุณลักษณะของอาจารย์ภายใต้กรอบเกณฑ์มาตรฐานของ
 กระทรวงศึกษาธิการตามความคิดเห็นของนักศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดขอนแก่น.
 กศ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พันธ์เพ็ญ หีบเพชร. (2540). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสอนวิชาชีพระยะสั้นตามทัศนะ
 ของนักศึกษาผู้ใหญ่วิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคใต้. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
 (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม. (2540). รายงานการวิจัย “การศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนของนักศึกษา กศ.บป. สถาบันราชภัฏเลย”. สถาบันวิจัยและพัฒนา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เพิ่มรุช บุปผามาตะนัง. (2543). ครูไทยในสหัสวรรษใหม่. วารสารข้าราชการครู.
 (กุมภาพันธ์-มีนาคม 2543): 43-46.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2542). ความรู้คู่คุณธรรม รวบรวมความเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและ
 การศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 อ้างถึง เสนีย์ มีทรัพย์. 2522. “คุณธรรมนิยมในทฤษฎีของท่านพุทธทาสภิกขุ”.
 วารสารครุศาสตร์. 9 (มีนาคม – เมษายน 2522): 29-35.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2531). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : โอเอส พรินติ้งเฮาส์.
- ยุทธนา อักขิโสภา. (2531). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาตาม
 ทรรศนะของผู้บริหารและนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล และเดือนจิตต์ จิตต์อารี. (2538). หลักการศึกษา. กรุงเทพฯ.
 บริษัทที่.พี.พรีน จำกัด
- รัชณี ลาขโรจน์. (2532). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา ประสบการณ์วิชาชีพ หน่วยที่8-15.
 สาขาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- โรม สุรเสน. (2534). *คู่มือพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ การศาสนา.
- ลักษณะมี พันธุ์ธนโสภณ. (2546). *คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจของสถาบัน ราชภัฏเพชรบูรณ์*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). *การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร อวาทะกุล. (2536). *เทคนิคมนุษยสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ : บริษัทโอ.เอ.พรินติ้ง จำกัด.
- วิชาดา สินประจักษ์ผล. (2542). “การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ”. วารสารวิชาการ. (2 พฤษภาคม 2542): 51-61.
- วิภาภรณ์ ภูวัฒน์กุล. (2550). “อาจารย์ที่ปรึกษาสำคัญไฉน”. วารสารครูจันทสาร. (มกราคม-มิถุนายน 2550): 53-57.
- วีระพันธ์ สมบูรณ์ชัย. (2544). *คุณลักษณะของครูช่างอุตสาหกรรมตามความคาดหวังของ นักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการอาชีพฝาง จังหวัดเชียงใหม่*. ครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วารีย์ ธีระจิตร. (2530). *การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ชาย กมลพันธ์. (2543). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชนในกรุงเทพมหานคร*. ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิต วิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศิริลักษณ์ หัวหาญ. (2544). *การศึกษาความต้องการบริการให้คำปรึกษาของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมชาย เทพแสง. (2542). “คุณครูมีดีใหม่”. วารสารข้าราชการครู. (20 ตุลาคม-พฤศจิกายน) : 41-43.
- สมทรง สีตลาพันธ์. (2532). *การสอนคหกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : บริษัทมังกรการพิมพ์ จำกัด.
- สมปอง นกน้อย. (2550). *คุณลักษณะของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์*. ปรินญาณิพนธ์ มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). “กระบวนการในการจัดการเรียนการสอน”. วารสารข้าราชการ ครู. (19 ธันวาคม 2541-มกราคม 2542): 25-30.

- สุชาติา ชินะจิตร. (2536). *จรรยาบรรณอาจารย์ และจรรยาบรรณวิชาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ. : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจริต เพียรชอบ. (2540). *ลักษณะของครูที่ดี*. ข่าวสารกองบริการการศึกษา. (มกราคม-
กุมภาพันธ์ 2540): 18-24.
- สุทธิพร คล้ายเมืองปัก. (2543). “บทบาทของครูกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป”.
วารสารวิชาการ. (3 กุมภาพันธ์ 2543): 26-29.
- สุทธิพร บุญส่ง. (2542). “จริยธรรมกับลักษณะนิสัยศึกษา”. วารสารศูนย์บริการวิชาการ.
(7 กรกฎาคม-กันยายน 2542): 10-15.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2534). *คุณธรรมและคุณลักษณะของครูในสังคมข่าวสาร*. เอกสาร
ประกอบการประชุมสัมมนาผู้บริหารสถาบันผลิตครู ครั้งที่ 14 (13-15 พฤศจิกายน
2543): 29-36. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาพ ฉัตรภรณ์. (2539). *การสอนคหกรรมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุชาติา สังข์รุ่ง. (2537). *การพัฒนาระบบการสรรหาข้าราชการครู*. มปพ.: 53-54.
- สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์. (2543). “ครูของแผ่นดิน องค์ภูมิมนตรีของการศึกษาไทย”. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 12 (พฤศจิกายน 2542-มีนาคม 2543): 3-11.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2533). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ งามยิ่ง. (2547). *คุณลักษณะครูที่ดี-อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่างสังกัดสถาบัน
อาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 และภาคกลาง 5*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สาโรช บัวศรี. (2524). “สรุปคำบรรยายแนวความคิดเรื่องจรรยาครู”. วารสารการศึกษา
แห่งชาติ 15(14): 30-32. ; (เมษายน-พฤษภาคม)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8
(พ.ศ.2540-2544)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญ
ที่สุด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *ธรรมสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
การศาสนา. อ้างถึงพุทธทาสภิกขุ. 2527. คำบรรยายคุณธรรมของครู 12 กันยายน
2527.

- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ฝ่ายมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ กงมาตรฐานวิชาชีพครู. (2533). *ลักษณะและพฤติกรรมของครูตามจรรยาบรรณ และวินัยตามระเบียบประเพณีครู*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ฝ่ายวิจัย กงวิชาชีพครู. (2538). *เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2533). *รายงานการวิจัยการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสรี ชัดแฉ่ม. (2540). "หน้าที่ครูในฐานะที่เป็นวิชาชีพ". วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (10 มิถุนายน-ตุลาคม 2540): 1-23. อ้างถึง M. Scriven. 1994. "Duties of the Teacher". *Journal of Personnel Evaluation in Education*. : 151-184.
- เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์. (2542). "สอนอย่างไรให้ใฝ่รู้". วารสารวิทยาลัยคริสเตียน. (5 กรกฎาคม-ธันวาคม 2542): 31-35.
- อมร โสภณวิเศษฐวงษ์. (2538). *รายงานผลการวิจัยลักษณะครูที่ดี*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- อารี พันธุ์มณี. (2543). *ครู:บุคลิกภาพที่สร้างสรรค์*. การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. (กรกฎาคม 2542-มิถุนายน 2543): 25-29.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- Alshannag, Q.M. (1998). "Knowledge, Beliefs, and Performance of New High School Chemistry Teacher : A Study of Teachers' Characteristics and Teacher Preparation Program Influences". *International Dissertation Abstracts*. In UMI Co. 1999. Michigan State University. AAC 9909253.
- Bostock, S. (1999). "Proposed Skill in IT, Teaching and Learning for Staff". Skill Expected of Teachers and Students. Available : http://www.Keele.ac.uk/depts/cs/Stephen_Bostock/docs/ITTL_skill.htm, May 12, 2000.
- Christensen, M.C. (1999). "The Favorite Teacher: A Qualitative Inquiry into What Constitutes Exemplary Teaching". *International Dissertation Abstracts*. In UMI Co. 1999. Pacific Lutheran University. AAC 1395860.
- Cogan, Morris L. (1975). *Studies of Teacher Behavior. The Journal of Experimental Education*. 26: 135-139.

- Convington , M. E. (1997). "Great Teacher on Teaching Adults : Comparison of Philosophy and Practice from Antiquity to the Present". *International Dissertation Abstracts*. In UMI Co. 1997. Montana State University. AAC 9729955.
- Cronbach, Lee J. (1984) *Essentials of Psychological Testing 4thed*. New York: Harper and Row.
- Day, C. (1999). *Developing Teacher: The Challenges of Lifelong Learning*. London: Falmer Press.
- Gelso, Charles J.; Bruce R. Fretz. (1992). *Counseling Psychology*. New York : Holt Rinehart and Winston
- Hemming, H.E. (1997). "The Teacher's Role in Facilitating Critical Thinking About Social Issues". *International Dissertation Abstracts*. In UMI Co. 1998. Dalhousie University. AAC NQ24746.
- Jenkins, T.J. (1997). "'I survived!' The Struggle to Main Confidence in Teaching Competency". *International Dissertation Abstracts*. In UMI Co. 1998. North Carolina State University. AAC 9813779.
- Lamb, D.M. (1998). "Iowa Elementary Principals' Perception Regarding the Importance and Assessability of First-Year Teacher' Essential Skills and Competencies" *International Dissertation Abstracts*. In UMI Co. 1998. University Of South Dakota. AAC 9828276.
- Leblanc, R. (1998) "Good Teaching: The Top Ten Requirements". Teaching Tips Index. Available <http://www.hcc.hawai.edu/intranet/committees/Fac Dev com/Index.html>, September 19, 2000.
- Likert Rensis. (1970). *A Technique for the Measurement of Attitude*. Chicaco : Rend McNally. Company.
- Melnerney, D.M. (1998). *Educational Psychology : Constructing Learning*. Sydney : Prentice Hall.
- Samuels-Rosoff, J.F. (1998). "A Development and Validation Study of Best School Experience Scale". *International Dissertation Abstracts*. In UMI Co. 1999. Temple University. AAC 9838532.

- Sizer, T.R. and F.Dean. (1998). "Good Teaching". Teaching Tips Index. Available [http://www.hcc.hawaii.edu/intranet/committees/Fac Dev com/index.html](http://www.hcc.hawaii.edu/intranet/committees/Fac_Dev_com/index.html) ,
September 19, 2000.
- William G. Cochran. (1977). *Sampling Techniques third edition*. New York : John Wiley & sone.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/3๖๖



บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๔ เมษายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องด้วย นางสาวสุคนธา ทองบริสุทธิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ในความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” โดยมี อาจารย์ ดร.จาวรรมณ สกุลฤ และ อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.คณิตศักดิ์ อรวีระกุล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุคนธา ทองบริสุทธิ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณะดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณะดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5730



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/3๖๖๑

วันที่ ๒4 เมษายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสุคนธา ทองบริสุทธิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” โดยมี อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกฤต และ อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนารงค์ และ อาจารย์ ดร.อรณพ โพธิ์สุข เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิต คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุคนธา ทองบริสุทธิ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศช 0519.12/3๖๓๐



บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๔ เมษายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื่องด้วย นางสาวสุคนธา ทองบริสุทธิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ในความคิดเห็นของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” โดยมี อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ สกุลกู และ อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ นิสิตระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 – 6 คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 700 คน ตอบแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนมิถุนายน - สิงหาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุคนธา ทองบริสุทธิ์ ได้เก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5730

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ รศ.ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ชื่อ อ.ดร.อรรรณพ โพธิสุข
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา
สังกัด คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ชื่อ รศ.น.สพ.ดร.คณิต อรวีระกุล
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สังกัด คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม
เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิต
คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามรูปแบบของไลเคิร์ต (Likert)

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

นางสาวสุคนธา ทองบริสุทธิ์
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง

2. ปัจจุบันนิติตอยู่ในระดับการศึกษา
 - () ระดับพรีคลินิก (นิติตชั้นปีที่ 1 , 2 และ3)
 - () ระดับคลินิก (นิติตชั้นปีที่ 4 , 5 และ6)

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - () ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป
 - () 2.51-2.99
 - () ต่ำกว่า 2.50

ตอนที่2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ด้านความสามารถในการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกรหรือความคิดเห็นของนิสิต โดยกำหนดค่าน้ำหนักในการพิจารณา 5 ระดับ ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีลักษณะในเรื่องดังกล่าวมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีลักษณะในเรื่องดังกล่าวมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีลักษณะในเรื่องดังกล่าวปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีลักษณะในเรื่องดังกล่าวน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าครูผู้สอนมีลักษณะในเรื่องดังกล่าวน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านความสามารถในการสอน					
1	เตรียมการสอนก่อนเข้าสอน					
2	ชี้แจงแผนการเรียนรายวิชา และวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน					
3	มีการวัดผลการเรียนรู้ก่อนทำการสอนเพื่อเข้าใจพื้นฐานของผู้เรียน					
4	นำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้สอนในหลักสูตรสัตวแพทยศาสตรบัณฑิต					
5	สร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน					
6	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา ได้เหมาะสม					
7	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา ได้เหมาะสม					
8	นำประสบการณ์ต่างๆ มาใช้ประกอบการสอน					
9	ใช้สื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอนอย่างเป็นระบบ					
10	ทักษะในการสื่อสารทั้งการพูด และภาษาท่าทาง					
11	ดูแลการปฏิบัติงานในรายวิชาฝึกงานอย่างใกล้ชิด					
12	ส่งเสริมให้นิสิต เรียนรู้และปฏิบัติงานด้วยตนเอง					
13	สรุปเนื้อหาของบทเรียนทุกครั้ง					
14	วัดและประเมินผลภาคทฤษฎีสัมพันธ์กับกิจกรรมการสอนและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน					
15	วัดและประเมินผลภาคปฏิบัติสัมพันธ์กับกิจกรรมการสอนและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน					
	ด้านบุคลิกภาพ					
16	มีรอยยิ้มบนใบหน้าเสมอขณะสอน					
17	แต่งกายเหมาะสมกับวัย โอกาส และสถานที่					
18	พูดจาชัดเจน ถูกต้อง เป็นไปตามธรรมชาติ					
19	มีมารยาทดี และวางตัวได้เหมาะสม					
20	มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง					
21	ยอมรับฟังความคิดเห็นของนิสิต					
22	มีความมั่นคงทางอารมณ์ ใช้เหตุผลในการตัดสินใจมากกว่าใช้อารมณ์					
23	มีอารมณ์ขัน ร่าเริงแจ่มใส					
24	แสดงความยินดีกับนิสิตเมื่อนิสิตประสบความสำเร็จ					
25	มีความกระตือรือร้นและตื่นตัวอยู่เสมอ					
26	ดูแลเอาใจใส่นิสิตเท่าเทียมกัน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
27	แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเพื่อนร่วมงาน					
28	ให้คำปรึกษาทั้งปัญหาส่วนตัว และปัญหาการเรียนแก่นิสิต					
29	ช่วยเหลืองานอาจารย์ด้วยกันเมื่อมีโอกาส					
30	ร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานในการอบรมสั่งสอนนิสิต					
	ด้านคุณธรรมและจริยธรรม					
31	มีความยุติธรรมต่อนิสิต ไม่ลำเอียง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง					
32	มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนไม่บกพร่อง					
33	มีความขยัน มีความตั้งใจ และพยายามช่วยให้นิสิตบรรลุจุดมุ่งหมาย					
34	มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิต					
35	รักษาชื่อเสียง มีความรัก และศรัทธาในอาชีพครู สำนึกและตระหนักที่จะเป็นครูที่ดี					
36	มีความอดทน และควบคุมอารมณ์ได้					
37	มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
38	ประพฤติตนตามหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ					
39	ประพฤติตนดีสม่ำเสมอ					
40	ไม่กระทำความผิดเรื่องชู้สาว					
41	มีความซื่อสัตย์ สุจริตไม่แสวงหาผลประโยชน์จากนิสิต					
42	กล่าวคำตักเตือนนิสิตเมื่อประพฤติไม่ถูกต้อง					
43	ไม่ใช้เวลาในการสอนไปทำกิจกรรมอื่นที่สร้างผลประโยชน์ต่อตนเอง					
44	ไม่ทำโทษนิสิตจนเกินกว่าเหตุ					
45	ไม่นำงานของคนอื่นมาเป็นผลงานของตนเอง					
	ด้านการให้คำปรึกษา					
46	ให้ข่าวสาร และข้อมูลต่างๆ แก่นิสิต					
47	ให้คำปรึกษาในการวางแผนการเรียน					
48	ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการเรียน					
49	ให้คำปรึกษาในการเลือกแผนการเรียนตามความถนัดของนิสิต					
50	ให้คำปรึกษาด้านผลการเรียน ติดตามผลการเรียนของนิสิตอย่างสม่ำเสมอ					
51	ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต					
52	ให้คำปรึกษาในเรื่องส่วนตัวของนิสิต					
53	ให้คำปรึกษาในการลงทะเบียน และการตรวจผลการลงทะเบียนของนิสิต					
54	แนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับนิสิต					
55	ติดตามผลนิสิตหลังจากรับคำปรึกษาไปแล้ว					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
56	จัดทำข้อมูลทั่วไป และเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสิต					
57	มีหลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา					
58	ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาด้านอาชีพ					
59	ให้คำปรึกษาในการตกเดือนในกรณีทีนิสิตแต่งกายไม่เรียบร้อยหรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม					
60	กำหนดเวลาให้นิสิตเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาแนะนำอย่างสม่ำเสมอ					

ภาคผนวก ง

**ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
และค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม**

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.977
2. ค่าอำนาจจำแนก ของแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์

ด้านความสามารถในการสอน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	3.415	9	4.276
2	3.564	10	3.741
3	1.616	11	4.438
4	1.033	12	2.701
5	2.049	13	1.513
6	4.582	14	3.864
7	2.824	15	3.326
8	3.423		

ด้านบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
16	4.276	24	3.000
17	2.824	25	3.988
18	3.864	26	5.584
19	2.575	27	5.600
20	2.375	28	4.438
21	5.640	29	5.640
22	5.640	30	4.582
23	3.631		

ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
31	3.000	39	4.276
32	4.276	40	1.570
33	4.582	41	3.631
34	4.320	42	2.824
35	5.000	43	4.276
36	6.068	44	3.861
37	6.068	45	3.034
38	3.473		

ด้านการให้คำปรึกษา

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
46	3.473	54	3.473
47	3.055	55	3.924
48	3.415	56	5.040
49	6.068	57	4.660
50	5.000	58	4.830
51	4.291	59	3.120
52	2.749	60	3.900
53	3.864		

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวสุคนธา ทองบริสุทธิ์
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 25 สิงหาคม 2521
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 2 ซอยนนทบุรี 27/6 ต.ท่าทราย อ.เมือง จ.นนทบุรี
สถานที่ทำงาน	คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2543	วท.บ.(สารสนเทศทางภูมิศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ.2553	กศ.ม.(การอุดมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ